

Blikket

Hvordan Jesus ser deg

Blikket

Hvordan Jesus ser deg

Vegard Hanssen

Innhold

Forord	1
Den rike unge mannen – Han så på ham og elsket ham	3
Synderinnen som salvet Jesu føtter – Hun Han så annerledes	15
Enken med skjervene – De to småmyntene Han la merke til	23
Natanael under fikentreet – «Jeg så deg»	31
Det tapte fåret – Han som lette	37
Den tapte mynten – Hun som lette	43
Bergprekenen – Saligprisningene	51
Helbredelsen av den blindfødte – Han som ga blikket	59
Den kongelige tjenerens sønn – Han som trodde uten å se	67
Spørsmål for samtale og refleksjon	73
Kapittel 1: Den rike unge mannen – Han så på ham og elsket ham	73
Kapittel 2: Synderinnen som salvet Jesu føtter – Hun Han så annerledes	73
Kapittel 3: Enken med skjervene – De to småmyntene Han la merke til	74
Kapittel 4: Natanael under fikentreet – «Jeg så deg»	74
Kapittel 5: Det tapte fåret – Han som lette	75
Kapittel 6: Den tapte mynten – Hun som lette	75
Kapittel 7: Bergprekenen – Saligprisningene	75
Kapittel 8: Helbredelsen av den blindfødte – Han som ga blikket	76
Kapittel 9: Den kongelige tjenerens sønn – Han som trodde uten å se	76
Avsluttende spørsmål for hele boken	76
Veiledning for gruppeledere	77

Forord

Du blir sett.

Det er den enkleste setningen i denne boken. Men det er også den vanskeligste.

Jeg har lest evangeliene på nytt med ett spørsmål: hva ser Jesus?

Han ser en mann oppe i et tre. En kvinne ved en brønn midt på dagen. En blind tigger ingen andre legger merke til. En enke med to småmynter. Den unge mannen som har holdt alle budene, og elsker ham.

Han ser. Hele tiden.

Boken samler ni fortellinger der blikket Hans er sentralt. Noen ganger ser Han før noen andre har sett. Noen ganger snur Han andres blick og ber dem se. Noen ganger åpner Han øynene til en som ikke har sett før.

Det er én tråd som binder dem sammen: Jesus så.

Og det Han så, elsket Han.

Det er det boken vil.

Den vil vise deg ni mennesker som ble sett. Og la deg selv kjenne, langsomt, om du tør å være den tiende.

Den rike unge mannen – Han så på ham og elsket ham

Han kom løpende.

Det er den første detaljen Markus gir oss. En mann kom løpende mot Jesus på veien.

Noe påfallende ved det.

Han var ung. Han var rik. Lukas legger til at han var en av rådsmennene. Det betyr at han var en mann med stilling, en mann med vekt, en mann andre stod opp for når han kom inn i et rom.

Slike menn løper ikke.

De går rolig. De får andre til å løpe for seg. De har all tid i verden, fordi de er menn andre venter på.

Men denne mannen løp.

«Da han gikk ut på veien, kom det en mann løpende. Han falt på kne foran ham.»

Han kastet seg ned i støvet.

Foran disiplene. Foran folkemengden. Foran sine egne tjenere kanskje.

Noe Sakkeus-aktig over det. En velkledd mann som glemte hva han skyldte sin egen status. Som hadde funnet noe viktigere enn det andre tenkte om ham.

Den unge mannen ville noe så sterkt at han ikke brydde seg.

«Gode mester, hva skal jeg gjøre for å arve evig liv?»

Det er et godt spørsmål.

Hva må jeg gjøre for å eie det som ikke tar slutt? Hvordan kan jeg komme inn der hvor livet ikke ebber ut?

Han stilte det riktige spørsmålet til den rette mannen.

Men det ligger noe i selve formen som vi må stoppe ved.

«Hva skal jeg gjøre.»

Han spurte ikke: hva må jeg motta. Han spurte ikke: hvem må jeg bli. Han spurte: hva skal jeg gjøre.

Det er hvordan en rik ung mann tenker. Du oppnår ting ved å handle. Du erverver ting ved å arbeide. Hele hans liv var bygget på den logikken. Han hadde holdt budene. Han hadde stilt seg fram for fedrene sine som en sønn man var stolt av. Han hadde lyktes.

Han kom til Jesus med samme tilnærming. Fortell meg hva jeg skal gjøre, så gjør jeg det.

«Jesus sa til ham: ‘Hvorfor kaller du meg god? Ingen er god uten én – det er Gud.’»

Det er et merkelig svar.

Han skyver tilbake den vakre tiltalen. «Gode mester.» Som om Jesus sier: vent litt. Vet du hva du sier? Vet du hva du nettopp kalte meg?

Dette kan leses på flere måter. Noen har lest det som om Jesus distanserer seg fra å være «god» – som om Han avviser tilbedelsen.

Men det er det motsatte som skjer.

Jesus tar tiltalen og legger den frem for mannen. «Det er bare én som er god. Det er Gud.» Med andre ord: hvis du virkelig mener det du sa, vet du hva du har sagt om meg?

Den unge mannen brydde seg sannsynligvis ikke om det akkurat da. Han hadde et spørsmål han ville ha svar på.

Men setningen sitter igjen. Den henger der i rommet. Det er bare én som er god.

«Du kjenner budene: Du skal ikke slå i hjel, du skal ikke bryte ekteskapet, du skal ikke stjele, du skal ikke vitne falskt, du skal ikke rane noen, hedre din far og din mor.»

Jesus svarer som en jødisk rabbi ville svart. Han peker på budene.

Det er bemerkelsesverdig hvilke bud Han nevner.

Han hopper over de første – om Gud, om bilder, om Hans navn. Han starter ved den andre tavlen: budene som handler om hvordan vi behandler hverandre.

Det er ikke fordi de første ikke betyr noe. Det er fordi det er disse mannen tror han har holdt. Det er disse han har bygd sitt selvbilde på.

«Du skal ikke slå i hjel. Du skal ikke stjele. Du skal ikke bryte ekteskapet.»

Det er det ytre. Det er det målbare. Det er den slags moral en respektabel ung mann kan holde uten å lyve om det.

Jesus begynner der mannen er.

«Mester, alt dette har jeg holdt fra jeg var ung.»

Han svarer uten å nøle.

Det er ingen pause. Ingen «vel, jeg har gjort mitt beste». Ingen «det er noen ganger jeg har feilet». Han sier rett ut: alt dette har jeg holdt.

Han hadde gjort det helt fra ungdommen.

Vi har lett for å lese dette med en mistanke om hykleri. Som om vi tenker: jaha, så du har holdt alle budene? Det er litt drøyt.

Men evangeliene gir oss ingen grunn til å mistro ham.

Han var sannsynligvis en god ung mann. Han hadde levd et liv som førte ham nær Gud, ikke vekk fra Ham. Han var, etter alle målestokker som var rådende, et godt menneske.

Nettopp derfor blir møtet så sårt.

«Jesus så på ham med kjærlighet.»

Det er den setningen.

Den må vi stoppe ved.

Markus, som ofte skriver kort og uten å forklare hvorfor folk gjorde det de gjorde, tar seg tid til denne detaljen. Mens den unge mannen stod der med sitt svar – «alt dette har jeg holdt» – så Jesus på ham.

Og det Han så, det elsket Han.

En vakker setning. Den blir vakrere jo lenger man dveler ved den.

Jesus så ham.

Han så hva mannen hadde gjort. Han så hva mannen hadde unngått å gjøre. Han så hvor mannen kom fra og hva han hadde bygd. Han så det ytre. Han så det indre. Han så det den unge mannen ikke selv kunne se ennå.

Han så alt sammen.

Og Han elsket det Han så.

Tenk på det.

Vi har alle øyeblikk der vi blir sett. En lege ser på røntgenbildet og ser hva som er galt. Eksamenssensoren ser oppgaven vår. En kjæreste ser oss for det vi virkelig er, ikke det vi prøvde å fremstille oss som.

Slike blikk kan være avslørende. De kan være kalde. De kan være vurderende.

Jesu blikk var ikke det.

Han så også – Han så til bunns – men det Han så, vekket kjærlighet i Ham, ikke avstand.

Det er noe vi har vanskelig for å fatte.

Vi tror ofte at hvis Gud så oss helt – virkelig helt, med alt det vi har gjemt – så ville Han ta avstand. Vi har lært det av andre. Andre har sett delvis, og det har vært nok til at de har trukket seg unna.

Vi tror på et blikk som elsker det vi presenterer. Vi tror ikke på et blikk som elsker det det virkelig ser.

Men Markus skriver det rett ut.

Jesus så på den unge mannen. Han så ham helt. Han så hva som var bra og hva som ikke var det. Han så hva mannen klamret seg fast i.

Og Han fikk ham kjær.

Jesus elsket mange. Han hadde nære venner. Men her, ved siden av denne unge mannen som etter alt å dømme skulle vende seg bort og gå, skriver Markus det inn: Jesus så på ham med kjærlighet.

Det er som om Markus vil at vi skal vite det. Som om historien ellers ville være feilforstått.

For uten den setningen kunne vi lest dette som en historie om en hard mester som krever for mye av et godt menneske. Med den setningen er det noe annet.

Det er en historie om kjærlighet som ber om mer.

Hva var det Han så?

Vi kan ikke vite det helt. Markus sier det ikke. Men en lesning ligger nær: Han så en disippel.

En som kunne følge. En som hadde det som skulle til – en som kunne ha blitt en av de tolv. Den unge mannen hadde holdt budene fra ungdommen av. Han var fri fra hykleri. Han søkte det evige.

Da Jesus så på ham, gjenkjente Han en utkalt.

Det er kanskje grunnen til at kjærligheten blusset opp. Ikke som generisk medfølelse. Som hyrdens gjenkjennelse av en som hørte til flokken.

«Én ting mangler du: Gå bort, selg alt du eier, og gi det til de fattige. Da skal du ha en skatt i himmelen. Kom så og følg meg.»

Det Han sier kommer ut av blikket.

Han har sett en disippel. Nå sier Han hva en disippel må gjøre.

Det Jesus ber om her, er ikke en særlig hard formanig. Det er det Han alltid ba om av dem som skulle gå fysisk med Ham. Peter forlot båtene. Andreas forlot nettene. Jakob og Johannes forlot faren ved sjøen. Matteus reiste seg fra tollbordet og lot pengene ligge.

Disippelflokken besto av mennesker som hadde gitt slipp på det som bandt dem til ett sted.

Det Jesus tilbyr den unge mannen, er det samme. «Kom så og følg meg.» Følg er hovedordet. Selg er forberedelsen.

Det er ikke ulikt det Gud krevde av sine før.

Samson var nasareer fra mors liv. Ikke vin, ikke uklippet hår, ingen berøring av dødt. Samuel var lovet til templet før han ble født. Johannes Døperen skulle aldri drikke vin eller sterk drikk, sa engelen til Sakarja, for han skulle bære Åndens fylde fra mors liv.

Spesielle mennesker. Spesielle oppgaver. Spesielle livsbetingelser.

Den Han kaller, krever Han hel overgivelse av. Ikke fordi Han er hard. Fordi det Han kaller til, ikke kan gjøres med en hånd på det gamle livet.

Det er derfor «selg alt» ikke gjelder alle Jesus møter.

Sakkeus selv sa: halvparten gir jeg. Det var nok. Han skulle ikke gå med Jesus til Jerusalem. Han skulle bli i Jeriko og leve et nytt liv der.

Den samaritanske kvinnen ble sendt tilbake til sin egen by. Hun løp og fortalte. Hun ble ikke en av dem som vandret med Ham.

Nikodemus beholdt sin posisjon i Rådet. Maria, Marta og Lasarus beholdt huset i Betania – Jesus spiste der gjentatte ganger. Josef av Arimatea beholdt sin rikdom helt til han brukte den til Jesu grav.

Ingen av dem fikk «selg alt»-kallet. Fordi de ikke skulle gå fysisk med Ham. De ble sett, ble forvandlet, og levde sine liv videre, der de var.

Men den unge mannen sto foran noe annet.

Han var en av få som ble kalt til å gå med Jesus. Og det fordret hva all slik etterfølgelse fordret: at han var fri til å gå.

«Én ting mangler du.» Bare det siste skrittet. Slipp det du holder, og kom.

«Da skal du ha en skatt i himmelen.»

Det er en bytteforretning, og vi må se det.

Jesus ber ham ikke å gi opp uten å få. Han ber ham bytte. Den rikdommen du har i hånden mot en skatt i himmelen.

Som om Jesus sier: jeg ber deg ikke om å miste. Jeg ber deg om å bytte til noe som ikke kan tas fra deg.

For den unge mannen var det sannsynligvis et matematisk problem.

Han hadde noe konkret i hånden. Land. Penger. Status. En posisjon. Det var alt sammen tellbart. Han kunne se det. Han kunne ta på det.

Den skatten i himmelen kunne han ikke se. Han kunne bare stole på at Han som sa det, mente det.

«Kom så og følg meg.»

Det er det egentlige tilbudet.

Salget av eiendelene er bare et middel. Det er ikke målet. Målet er å følge.

Hvis han ble kvitt det som tynget, kunne han følge. Hvis han kunne reise lett, kunne han gå hvor Jesus gikk. Tilbudet var Jesus selv.

Det er det den unge mannen ikke får tak i. Han hører salget. Han hører «alt». Han hører tapet. Han hører ikke det som kommer etter.

«Men han mørknet ved dette ordet og gikk bedrøvet bort, for han eide mye.»

Han mørknet.

Markus bruker et ord som beskriver hvordan et ansikt blir overskyet. Som når en sky trekker for solen. Lyset som hadde vært der, sloknet.

Mannen hadde kommet løpende. Han hadde falt på kne. Han hadde stilt spørsmålet sitt med iver.

Og nå ble alt det grått.

«Han gikk bedrøvet bort.»

Han gikk. Han forsvant ut av historien. Vi får aldri vite navnet hans. Vi får aldri vite hva som skjedde med ham senere.

Han gikk bedrøvet bort, for han eide mye.

Det er en stillferdig, sår setning.

Ikke fordi den er voldsom. Ikke fordi den er sjokkerende. Men fordi den er stille.

Jesus så på ham med kjærlighet. Mannen mørknet. Han gikk.

Ingen kjefting. Ingen forbannelse. Ingen advarsel ropt etter ham på veien. Jesus lar ham gå.

Han elsker ham fortsatt. Men Han tvinger ham ikke.

Vi må stoppe ved det.

Jesu blick elsker. Men det tvinger ikke.

Den unge mannen kunne ha gjort det Jesus ba ham om. Han kunne ha solgt det, gitt det bort, og blitt den tolvte i disippelflokken i stedet for Judas, kanskje. Eller den trettende. Vi vet ikke.

Han hadde et valg. Og han valgte ikke å gå med.

Jesus lar ham gå.

Noe vi sliter med. Vi tenker at hvis Gud elsker oss, så vil Han presse oss helt til vi sier ja. Han vil sende én engel etter oss. Han vil ikke la oss slippe.

Men Jesus lot ham slippe.

Det er en del av kjærligheten, det også. Den krever ikke. Den åpner døren og venter. Og hvis du går ut, holder den ikke i kjolen din og drar deg tilbake.

Han ser deg fortsatt der du går.

Det er verdt å sette denne historien ved siden av en annen Jesus fortalte, ikke lenge før dette.

«Store folkemengder fulgte Ham, og Han vendte seg og sa til dem.»

Han ville si dem noe vanskelig.

«Den som kommer til meg og ikke hater sin far og mor, sin kone og sine barn, sine brødre og søstre, ja, også sitt eget liv, kan ikke være min disippel.»

Det er sterk språkbruk. Det er ikke ment som hat i moderne forstand. Det er en jødisk måte å si: hvis du må velge mellom dem og meg, må jeg være først.

Han ville være ærlig. Han ville at folk skulle vite hva det kostet før de begynte.

«For hvem av dere som vil bygge et tårn, setter seg ikke først ned og beregner hva det vil koste, for å se om han har nok til å fullføre det?»

Det er det første eksempelet.

Du planlegger å bygge. Du legger grunnmuren. Og så går pengene tomme.

Det huset står der nå. Halvferdig. Vinden går gjennom det.

«Alle som ser det, begynner å spotte ham og si: ‘Denne mannen begynte å bygge, men maktet ikke å fullføre.’»

Det er ikke en bagatell.

Du må vite hva du går inn i. Du må sjekke om du har det som skal til.

Den unge mannen kom løpende. Han spurte ivrig. Han hadde holdt budene fra ungdommen av. Han var vant til å lykkes.

Men han hadde ikke sjekket prisen.

Da Jesus la den frem, fikk han sannsynligvis et sjokk. «Selg alt.» Han hadde ikke regnet ut det. Han hadde tenkt at det skulle være litt vanskeligere enn det han allerede hadde gjort, men ikke sånn.

Det er det Jesus advarte om. Hvis du ikke vet hva det koster, kan du legge grunnmuren – og så går du bedrøvet bort før taket er på.

«Eller hvilken konge som drar ut for å gå i krig mot en annen konge, setter seg ikke først ned og rådslår om han med ti tusen mann kan møte den som kommer mot ham med tjue tusen?»

Den andre lignelsen.

Krigen er et større bilde. Det er ikke bare ditt eget bygg. Det er to hærer som møtes. Det er liv som står på spill. Det er noe som ikke kan reverseres når det er begynt.

Hvis du ikke har det som skal til – send heller utsendinger og spør om fred før du er midt i det.

Det er sterke ord fra Jesus. Det er ikke den milde Jesus som ber barna komme. Det er den ærlige Jesus som ikke vil at folk skal følge Ham på falske premisser.

Han vil heller du sier nei med åpne øyne enn ja med lukkede.

Han vil ikke at du skal være den unge mannen i Markus 10 – som kommer ivrig og går bedrøvet, fordi han ikke visste hva som ble bedt om.

«Slik kan da ingen av dere som ikke gir avkall på alt sitt eget, være min disippel.»

Det er konklusjonen.

Hardt sagt. Det er ment sterkt. Men det er ikke ondt ment. Bare ærlighet.

Jesu blick er ærlig. Det er kjærlig, men det er ikke smigrende. Det forteller deg hva det vil koste, ikke for å skremme deg bort, men for å gjøre deg klar.

Det Han ber om, er ikke en del. Det er alt.

Vi misforstår dette ofte.

Vi tenker at det Jesus ber om, er litt. Litt søndag. Litt offerpenger. Litt tid i bønn. Litt moral.

Men når Han ser på oss, ber Han om alt. Og det er fordi Han elsker oss.

Tilbake til den unge mannen.

Han gikk. Disiplene stod igjen og så på Jesus. De var like sjokkert som mannen selv.

«Jesus så seg omkring og sa til disiplene: ‘Hvor vanskelig det er for dem som har rikdom, å komme inn i Guds rike!’»

Her gjør Jesus noe Han ofte gjør.

Han tar det konkrete og drar det inn i det universelle. Kallet til den unge mannen gjaldt ham personlig – han var en utkalt som måtte være fri til å gå. Men det Han sier nå, gjelder alle.

Det er Jesu undervisningsmønster. Han starter ved en konkret samtale, et konkret menneske, et konkret møte. Og så åpner Han det opp slik at vi alle står inne i det.

Han så seg omkring.

Det er en annen liten detalj. Han kikket på dem. Han så hva de tenkte. Han visste at de hadde stått der og hørt det hele.

Og så snakket Han.

«Disiplene ble forbauset over ordene hans.»

De ble overrasket.

Det er et lite signal til oss. I deres kultur tenkte folk at rikdom var et tegn på Guds velsignelse. Den rike var den Gud så på i mildhet. Den fattige måtte ha gjort noe galt.

Hvis det er vanskelig for de rike å komme inn i Guds rike, hva med resten?

«Hvor vanskelig det er å komme inn i Guds rike!»

Han gjentar det. Som om Han vil at de skal høre det ordentlig.

«Det er lettere for en kamel å gå gjennom et nåløye enn for en rik å komme inn i Guds rike.»

Det er et bilde alle har sett for seg.

En kamel. Et nåløye. Det går ikke.

Han mente det. Det er umulig.

«Da ble de enda mer forferdet og sa til hverandre: ‘Hvem kan da bli frelst?’»

Det er den riktige reaksjonen.

Hvis selv de som virket mest velsignede – de rike, de som hadde det fint, de som var respektable – ikke kunne komme inn, hvem kunne da?

Det er spørsmålet alle stiller når sannheten kommer for nær.

«Jesus så på dem og sa: ‘For mennesker er det umulig, men ikke for Gud. For alt er mulig for Gud.’»

Han så på dem.

Igjen blikket. Det er ikke tilfeldig at Markus skriver det inn flere ganger i denne historien. Hele kapittelet handler om hvordan Jesus ser.

Han så den unge mannen og elsket ham. Han så seg omkring og talte til disiplene. Nå så Han på dem og ga svaret.

«For mennesker er det umulig.»

Det er en tøff setning. Han bekrefter det de mistenker. Ja, det er umulig. Du klarer det ikke selv. Du kan ikke regne deg fram, klatre deg fram, fortjene deg fram.

«Men ikke for Gud. For alt er mulig for Gud.»

Det Han ba mannen om var umulig for mannen alene. Det var grunnen til at mannen gikk bedrøvet bort. Han kunne ikke se for seg at det var mulig.

Men hos Gud var det mulig.

Det Han ba om, kunne Han også gi kraft til. Det avhang ikke av mannens viljestyrke. Det avhang av Guds nåde, som ville gjøre noe i mannen ingen viljestyrke kunne.

Den unge mannen visste ikke det. Han gikk bort med det umulige hengende over seg.

Hvis han hadde blitt værende, kunne Jesus ha sagt det til ham. «For mennesker er det umulig, men for Gud er alt mulig.»

Men han hadde gått. Han hørte aldri den setningen.

«Peter tok til orde og sa: ‘Se, vi har forlatt alt og fulgt deg.’»

Peter er Peter.

Han sa alltid det de andre tenkte, men ikke turde si. Han kunne ikke holde det inne.

Han hadde nettopp sett en mann som ikke kunne forlate alt. Og nå skulle han minne Jesus om at de andre kunne. «Vi har forlatt alt. Vi.»

Det er et øyeblikk vi smiler litt over. Peter. Det er noe rørende ved hans rett-frem-måten.

Men også en alvorlig setning. Peter spør ikke direkte, men det henger i lufta: hva får vi?

«Sannelig, jeg sier dere: Ingen har forlatt hus eller brødre eller søstre eller mor eller far eller barn eller åkrer for min skyld og for evangeliets skyld, uten å få hundre ganger så mye igjen.»

Jesus svarer.

Det er ikke et avvisende svar. Det er et fullt og varmt svar. Den som har forlatt, skal få hundre ganger igjen.

Det er det samme prinsippet som Han la fram for den unge mannen. Du bytter. Du gir avkall, og du får en skatt. Du forlater hus, og du får hundre hus.

Det er som om Jesus sier: ja, Peter. Du har skjønt det.

«Nå i denne tid hus og brødre og søstre og mødre og barn og åkrer – sammen med forfølgelser – og i den kommende verden evig liv.»

«Sammen med forfølgelser.»

En setningen vi ofte glemmer. Det er ikke et glansbilde. Det er ikke en suksessgaranti.

Du forlater familien, og du får en ny familie – i flokken som følger Jesus. Du får brødre. Du får søstre. Du får hus å sove i, fordi de troende åpner sine dører.

Men du får også motstand. Du får forfølgelser.

Det er sant. Det skjedde med apostlene. Det skjer med dem som følger Ham i dag.

Det er en del av byttet. Han skjuler det ikke.

«Men mange som er de første, skal bli de siste, og de siste skal bli de første.»

Den siste setningen.

Det er kanskje rettet mot den som gikk – uten å være ondt ment mot ham. Mannen var en av de første i sitt eget folk. Han var av rådmennene. Han var en av dem alle så opp til.

Han gikk bedrøvet bort.

Og kanskje Peter, som hadde vært en fisker i Galilea – den slags mann den unge råds mannen aldri ville ha invitert hjem til middag – kanskje han skulle ende opp først.

Det er Jesu logikk. Den snur opp ned på rangordningen.

En kjernehistorie for denne boken.

«Jesus så på ham med kjærlighet.»

Seks ord. Men de inneholder hele forskjellen.

Den unge mannen kom for å bli sett. Han spurte etter evig liv. Han ville at Jesus skulle sjekke det han hadde gjort og bekrefte at det var nok.

Han fikk noe annet. Han fikk et blikk.

Et blikk som så ham helt. Et blikk som så hva han hadde, hva han hadde gjort, hva han manglet, hva han holdt fast i.

Og det blikket elsket ham.

Den unge mannen kunne ikke bære det.

Det er rart å tenke på. Det Jesus tilbød, var akkurat det den unge mannen kom for å få. Han ville ha evig liv. Jesus tilbød ham himmelens skatt.

Men prisen var rikdommen i hånden hans.

Han kunne ikke bytte.

Vi har lett for å være strenge mot ham. Hvorfor kunne du ikke bare slippe det?

Men hvis vi spør oss selv – hva er det vi holder fast i som er like umulig å slippe?

Det er ikke alltid penger. For noen er det.

Men det kan være status. Det kan være kontroll. Det kan være en relasjon vi vet vi burde gå ut av. Det kan være en synd vi har gjemt så lenge at den nesten føles som en del av oss. Det kan være vår egen overbevisning om å være et godt menneske.

Hva ville Jesus se på oss og si: én ting mangler du?

Det er det blikket gjør.

Det viser oss hva vi ikke selv kan se. Det avslører hva vi har klamret fast til. Det navngir det vi har unngått å nevne.

Og det gjør det med kjærlighet.

Blikket som avslører, er det samme blikket som elsker. Ikke to forskjellige blikk. Det er ett og samme blikk fra Han som ser hvem du virkelig er, og som elsker det Han ser.

Den unge mannen visste ikke det fullt ut.

Han hørte det krevende. Han så ikke kjærligheten i øynene som så på ham. Han hørte tapet. Han hørte ikke gevinsten.

Han gikk.

Markus lar oss ikke vite hva som skjedde med ham senere. Kanskje han kom tilbake en dag. Kanskje han var blant dem som ble disipler etter pinsen. Kanskje han delte ut sin rikdom da, da han fattet hva han hadde mistet ved å holde den.

Vi vet ikke.

Vi vet bare at Jesus så på ham med kjærlighet.

Det er der vi skal være.

Ikke i å vite hva som skjedde etterpå. Men i å stå der hvor han stod – under det blikket.

For Jesus ser også på oss.

Han ser hva vi har, hva vi har gjort, hva vi holder fast i, hva vi har gjemt. Han ser hva vi mangler. Han ser hva som står mellom oss og det evige livet vi sier vi ønsker.

Og det Han ser, elsker Han.

Spørsmålet er om vi kan bli stående der, under blikket. Eller om vi mørkner og går bedrøvet bort, fordi vi eier mye.

Synderinnen som salvet Jesu føtter – Hun Han så annerledes

Hun kom uten å være invitert.

Det er det vi må begynne med. Det var en middag hos en fariseer. Det var et privat hus. Det var en sammenkomst for menn med stilling.

Og inn kom hun.

«En av fariseerne ba ham spise hos seg. Han gikk inn i fariseerens hus og la seg til bords.»

Lukas tegner det opp.

Det var en formell middag. Folk lå rundt et lavt bord, slik skikken var – støttet på albuen, med føttene utstrakt bak seg. Det var en samtale mellom likemenn. Simon, fariseeren, hadde invitert rabbi fra Galilea for å se hva han var laget av.

Det var ikke et hat-måltid. Men det var ikke et varmt måltid heller. Det er klart i historien at Simon ikke ga Jesus den vanlige gjestfriheten – ingen vann til føttene, ingen velkomstkys, ingen olje til hodet. Disse var ikke ekstravaganser. De var det enkleste enhver vert skulle gjøre.

Simon hadde invitert ham, men holdt avstand.

«Og se, en kvinne i byen som var en synderinne – da hun fikk vite at han lå til bords i fariseerens hus, kom hun med en alabastkrukke med salve.»

«Synderinne.»

Det er det eneste ordet Lukas bruker om henne. Han nevner ikke hva. Han nevner ikke hvem. Han forteller bare at hele byen visste det.

Ikke vanskelig å gjette. En kvinne kjent som «synderinne» i den slags by – det var sannsynligvis det vi ville kalt det også i dag.

Hun hadde et navn. Hun hadde en historie. Hun hadde sannsynligvis en mor og en bror og kanskje barn.

Men i byens øyne hadde hun bare ett ord rundt seg.

Og hun kom inn.

I et fariseerhus. Hos en mann som hadde sagt nei til henne hele sitt liv. Hos menn som ville rynke på nesen og trekke beina inn under seg når hun nærmet seg.

Hun visste det.

Hun hadde sannsynligvis stått utenfor en stund. Hun hadde lurt på om hun virkelig kunne gjøre dette. Hun hadde kjent blikkene allerede før hun gikk inn.

Men hun gikk likevel.

Hun bar alabastkrukken.

Det var noe verdifullt. Salve i en alabastkrukke var ikke noe en kvinne fra hennes lag bare hadde liggende. Hun hadde sannsynligvis spart til det, eller arvet det, eller fått det av noen som hadde betalt henne med det.

Det var det dyreste hun eide.

Hun hadde tatt det med seg.

«Hun stilte seg bak ham ved føttene hans og gråt.»

Hun gråt.

Det er den første handlingen Lukas registrerer. Ikke salvingen. Ikke kyskene. Tårer.

Hun stod bak Jesus, der føttene Hans lå utstrakt på liggeunderlaget. Hun hadde kommet inn for å salve føttene. Men før hun kunne åpne krukken, kom tårene.

Hva hadde brakt henne hit?

Lukas sier det ikke direkte, men vi kan ane det. Hun hadde sannsynligvis hørt Jesus tidligere. Hun hadde stått i en folkemengde og hørt Ham si noe – noe som traff henne, noe som lot henne gå litt fri på en måte hun ikke kunne nevne.

Hun hadde kommet med en gave til den som hadde gitt henne noe ingen andre hadde gitt.

Og tårene var det første som kom ut.

«Hun begynte å væte føttene hans med tårer, tørket dem med håret sitt, kysset føttene hans og salvet dem med salven.»

En lang setning av handlinger.

Tårene falt på Jesu føtter. Hun tørket dem med håret sitt. Hun kysset føttene. Hun salvet dem med salven.

Det er handlinger som rommer noe enormt.

Håret hennes var løst. Det måtte det være for å tørke føtter. En jødisk kvinne hadde aldri sitt hår løst i offentlighet. Det var en intim ting, et hjemmeting. At hun løste opp håret sitt foran en hel forsamling menn var i seg selv et skandaløst grep.

Men hun gjorde det.

Kanskje fordi hun ikke hadde noe annet å bruke. Kanskje fordi tårene kom så fort at hun ikke kunne stoppe dem. Kanskje fordi hennes hår var det eneste hun hadde å gi denne mannen utenom alabastkrukken.

Hun ga det hun hadde.

«Da fariseeren som hadde invitert ham, så dette, tenkte han med seg selv: ‘Hvis denne mannen var en profet, ville han visst hva slags kvinne det er som rører ved ham, at hun er en synderinne.’»

Simon ser også.

Han ser samme scene som vi ser. En kvinne. Tårer. Hår over føtter. Salve. Kyss.

Men han ser noe annet enn det vi ser. Han ser «en synderinne som rører ved en mann». Han ser problemet. Han ser hva Jesus burde vite, hvis Jesus var den han ble sagt å være.

Simons blikk er kategoriserende. Det legger henne i en skuff og holder henne der.

Det er to blikk i samme rom.

Det er det dette kapittelet vil at vi skal se. To blikk. Samme kvinne.

Simon ser en synderinne som har dratt sin urenheter inn i hans hus.

Jesus ser en kvinne som elsker.

Hvilket blikk er det rette? Hvilket ser?

«Da tok Jesus til orde og sa til ham: ‘Simon, jeg har noe å si deg.’»

Jesus tar ordet.

Han kunne ha latt det ligge. Han kunne ha latt kvinnen gå hjem etter at hun var ferdig, og tatt opp samtalen senere. Han kunne ha sagt det indirekte.

Men Han adresserer Simon. Med navn. «Simon, jeg har noe å si deg.»

«Han svarte: ‘Tal, mester.’»

Simon vet at Jesus har lest tankene hans.

«En pengeutlåner hadde to skyldnere. Den ene skyldte fem hundre denarer, den andre femti. Da de ikke kunne betale, ettergav han gjelden for dem begge. Hvem av dem vil da elske ham mest?»

Lignelsen er kort.

Det er to gjeldnere. Den ene skylder ti ganger mer enn den andre. Begge får ettergivelse.

Hvem elsker mest etterpå?

«Simon svarte: ‘Jeg antar at det er han som fikk mest ettergitt.’»

Det er en forsiktig formulering. «Jeg antar.» Som om han ikke helt vil binde seg. Han kan ane hvor dette går.

«Jesus sa til ham: ‘Du dømte rett.’»

«Så vendte han seg mot kvinnen og sa til Simon: ‘Ser du denne kvinnen?’»

«Ser du denne kvinnen?»

Simon hadde sett henne. Han hadde sett henne komme inn, gå bort til Jesus, gråte, tørke med håret, salve. Han hadde sett hver eneste bevegelse.

Men hadde han sett henne?

Jesus snur ham mot kvinnen. Han ber ham se igjen. Med andre øyne. Med det blikket som ser personen, ikke kategorien.

«Ser du denne kvinnen?»

Det er et spørsmål Jesus stiller alle som ser uten å se.

Det er ikke et spørsmål om syn. Det handler om hvor blikket lander.

Det er forskjellen mellom å se hva noen er, og å se hvem noen er. Det er forskjellen mellom diagnose og person. Det er forskjellen mellom å fange noen i en kategori, og å la dem være hel.

«Ser du denne kvinnen?»

«Jeg kom inn i ditt hus, og du ga meg ikke vann til føttene. Men hun har vøtet føttene mine med tårer og tørket dem med håret sitt.»

Han trekker sammenligninger.

Simon ga ikke vann. Hun ga tårer. Simon ga ikke kyss. Hun har ikke holdt opp med å kysse. Simon salvet ikke hodet. Hun har salvet føttene.

Det er ikke at Jesus henger ut Simon. Det er at Han ser. Han ser hva Simon ikke ga – og Han ser hva kvinnen ga.

Han ser alt. Han har sett det hele kvelden.

«Derfor sier jeg deg: Hennes mange synder er tilgitt – det viser hennes store kjærlighet. Men den som blir tilgitt lite, elsker lite.»

Det er nøkkelsetningen.

Det kan leses to veier, og teologene har strevd med rekkefølgen i mange hundre år.

Den ene måten: hun ble tilgitt fordi hun elsket mye. Den andre måten: hun elsket mye fordi hun ble tilgitt mye.

Lignelsen Jesus nettopp har fortalt gjør det klart hvilken vei det går. Pengeutlåneren ettergav først. Skyldnerne elsket etterpå. Tilgivelsen kommer først. Kjærligheten er svaret.

Kvinnen var sannsynligvis allerede tilgitt da hun kom inn. Hun hadde møtt Jesus tidligere, eller hørt Ham, eller på et eller annet vis fått tak i at det fantes en Gud som tilga henne. Det hun gjorde i Simons hus, var ikke for å bli tilgitt. Det var fordi hun var det.

Hennes mange synder var tilgitt. Det Simon så som en uren synderinne, var en tilgitt kvinne. Hun trengte ikke renselse. Hun var det allerede.

Det er bare det at ingen andre i rommet kunne se det.

«Så sa han til henne: ‘Syndene dine er tilgitt.’»

Han sier det høyt.

Han kunne ha latt det ligge. Hun visste det allerede. Hennes handlinger viste at hun visste det.

Men Han sa det høyt. Foran Simon. Foran de andre gjestene. Foran hele rommet.

«Syndene dine er tilgitt.»

Det var ikke for henne. Det var for dem.

Det var for at de skulle se. Det var for at Simon skulle vite at hun ikke var kategorien. Hun var en kvinne som var tilgitt av Gud.

Hun trengte å høre det også. Et menneske kan tro at det er tilgitt og likevel trenge å høre det sagt, høyt, av noen som har myndighet til å si det.

Han ga henne den gaven også.

«Da begynte de andre gjestene å si seg imellom: ‘Hvem er denne mannen, som til og med tilgir synder?’»

De murrer.

De forstår ikke. Bare Gud kan tilgi synder. Hvem er denne mannen som tar seg rett til det?

Det er den samme reaksjonen Jesus får når Han helbreder den lamme i Mark 2 og tilgir hans synder først. Det er en skandale. Det er et brudd på alt de tror.

Men i denne historien blir det aldri tatt opp. Jesus svarer dem ikke. Han ser bort fra deres murring.

«Men han sa til kvinnen: ‘Din tro har frelst deg. Gå i fred.’»

Han henvender seg igjen til henne.

Det er som om alt det andre – Simon, gjestene, murringen – ble en bakgrunn. Han ser henne.

«Din tro har frelst deg.»

Det samme sier Han til kvinnen med blødninger. Det samme til den blinde tiggeren ved Jeriko. En fast formel hos Lukas: troen som frelser.

Hun hadde kommet inn med en alabastkrukke og tårer. Hun gikk ut frelst.

«Gå i fred.»

Fred. Shalom. Hel. Restaurert.

Hun går ut av denne historien hel, mens Simon blir igjen i sitt hus med spørsmål han ikke kan svare på.

Det er noe i denne historien som er verdt å dvele ved.

Den unge mannen i forrige kapittel – han gikk bedrøvet bort, fordi han eide mye.

Denne kvinnen kom inn med en alabastkrukke, fordi hun hadde lite. Det hun hadde, ga hun. Det Jesus tilbød henne, tok hun imot.

Den ene gikk bort, så lenge han hadde alt sitt eget i hånden.

Den andre kom inn, fordi hun hadde mistet alt – og likevel hadde hun denne ene krukken igjen, som hun nå ofret.

Begge ble sett av Jesus. Begge ble elsket. Den ene tålte ikke å bli sett. Den andre ble hel under blikket.

Det er to slags blikk i denne historien som vi må holde fast i.

Det ene er Simons.

Simon ser, men han ser kategorien. «Synderinne.» Han stopper der. Han trenger ikke se mer. Han tror han allerede vet hvem hun er.

En farlig form for syn. Den lar oss gå gjennom verden uten å bli forstyrret. Vi sorterer folk inn i bokser. Vi vet hvem som er hvem. Vi trenger ikke møte dem som personer.

Hvor mange ganger har vi gjort det selv?

Det andre blikket er Jesu.

Han ser den samme kvinnen. Han ser også hva hun har gjort. Han er ikke naiv. Han hadde vært klar over hennes liv – det vises av at Han bekrefter «hennes mange synder». Han nekter ikke at det finnes synd.

Men det Han ser, er ikke kategorien. Det Han ser, er en kvinne som elsker mye. En kvinne som er tilgitt. En kvinne som lever ut takknemlighet.

Han ser handlingen som vokser ut av hjertet. Han ser kjærligheten under handlingen. Han ser personen under merkelappen.

«Ser du denne kvinnen?»

Spørsmålet Jesus stiller Simon. Spørsmålet Han stiller oss.

Vi ser folk. Vi ser hver dag. Vi ser dem på t-banen, i kirken, i familien, på arbeidsplassen, på sosiale medier. Vi ser folkene som har gjort ting vi misliker. Vi ser folkene som lever annerledes enn vi ville valgt.

Men ser vi dem?

Ser vi personen under handlingen? Ser vi historien under det vi har bestemt oss for å vite om dem?

Kvinnen i Simons hus levde et liv vi ville kalt for galt, helt fram til den dagen hun møtte Jesus.

Men i Hans øyne var hun en hel kvinne med en stor kjærlighet. Han nektet å redusere henne.

Det gjør Han med oss også.

Han kjenner hva vi har gjort. Han kjenner hva vi gjør. Han kjenner det vi ikke vil at noen skal vite.

Men når Han ser på oss, ser Han ikke bare det. Han ser hele personen. Han ser kjærligheten som er i oss, selv når vi har dekket den med ti lag av forfeilede valg. Han ser tilgivelsen som allerede er virksom.

Han ser oss som Han så kvinnen. Med et blick som elsker hva det ser.

Lukas forteller oss aldri navnet hennes.

Hun trengte ikke et navn. Hun trengte å bli sett.

Og hun ble det.

Hun gikk ut av huset med Jesu ord i ørene: «Din tro har frelst deg. Gå i fred.»

Hun gikk i fred.

Det er det blikket gjør.

Enken med skjervene – De to småmyntene Han la merke til

Jesus satte seg.

Det er det første Markus forteller oss.

«Han satte seg rett overfor tempelkisten og så på hvordan folk la penger i den.»

Han satte seg. Han tok seg tid. Han så.

Det var i de siste dagene før Han skulle dø. Han hadde nettopp hatt en lang sekvens av sammenstøt med fariseerne og saddukeerne. Han hadde renset tempelet. Han hadde svart på spørsmål om autoritet, skattepenger, oppstandelsen, det største bud.

Det var trolig en lang dag for Jesus. Han hadde blitt utfordret og hadde svart. Han hadde talt advarsler. Han hadde advart mot de skriftlærde som «eter opp enkenes hus».

Og så satte Han seg ned ved tempelkisten.

Tempelkisten var et område med kobberkister hvor folk kunne legge inn sine gaver. Det stod tretten av dem rundt kvinnenens forgård. Hver kiste hadde en trompetformet åpning, slik at myntene som ble lagt inn skapte en bestemt lyd. En tung mynt ga en dyp klang. En liten mynt ga en lett liten lyd.

Hele plassen kunne høre hvor mye noen ga.

«Mange rike la i mye.»

Markus tegner det opp i én setning.

Det er sannsynligvis en travel scene. Folk kom og gikk. Pengene klirret. De rike hadde tjenere med seg. Noen veide myntene før de la dem inn. Noen sa kanskje en bønn høyt. Noen hadde et følge som kunne høre hvor mye de ga.

«Mye» var det som ble lagt i. Det var det folk så. Det var det de hørte.

Jesus så også. Han satt der og så.

«Så kom det en fattig enke og la i to småmynter, det vil si én kvadrant.»

To småmynter.

Den greske teksten kaller dem «leptón» – det minste myntstykket som var i bruk i Judea. Sammen utgjorde de én kvadrant, som var en fjerdedel av en romersk «as», som igjen var en sekstendedel av en denar – og en denar var en arbeiders dagslønn.

To leptón var altså omtrent en sekstifirendel av en daglønn.

Det er en mengde så liten at man knapt kunne kjøpe en bit brød for den.

Hun la dem i.

Tenk på lyden.

De rike hadde lagt i tunge mynter. Det hadde drønnet i kistene. Jesus hadde hørt det. Plassen hadde hørt det.

Hun la i to leptón. Det ga sannsynligvis ikke noe særlig lyd. Det var to små metalldotter som slo lett mot kobberet og forsvant.

Sannsynligvis var det ingen som la merke til at hun hadde vært der.

Sannsynligvis var det heller ingen som la merke til at hun var en enke. Hun var kledd i de plagg som markerte hennes status, men hvem ser etter slikt på en travel tempelplass?

Hun var usynlig.

Bortsett fra for en.

«Han kalte til seg disiplene sine og sa til dem.»

Han kalte dem til seg.

En liten detalj som er lett å overse. Han satt der og så. Disiplene var sannsynligvis ikke akkurat ved siden av Ham. De var kanskje litt unna, kanskje opptatt med sitt eget, kanskje overveldet av den hektiske tempelplassen.

Han måtte rope eller vinke dem til.

«Kom hit. Kom og se.»

Han ville ikke at de skulle gå glipp av det Han hadde sett. Han ville ikke at det skulle stå utenfor deres oppmerksomhet. Han kalte dem inn.

Det er en av de viktige tingene Jesus gjør gjennom evangeliene. Han kaller disiplene inn til det de ikke ser. Han peker. «Se.» Han vil at de skal lære å se det Han ser.

«Sannelig, jeg sier dere: Denne fattige enken har gitt mer enn alle de andre som la i tempelkisten.»

Han sier det med ettertrykk.

«Sannelig.» Det er en formel Jesus bruker når Han vil at noen virkelig skal høre. Det er som å sette en understrek under det som kommer.

«Mer enn alle de andre.»

Han mener det. Det er ikke en høflighet, ikke et oppmuntrende ord. Det er en realitet. I Guds øyne hadde hun gitt mer enn alle de rike sammen.

«For alle de andre ga av sin overflod, men hun ga av sin fattigdom – alt hun hadde, hele sitt livsopphold.»

Her blir det hardt.

«Hele sitt livsopphold.»

Tenk på det. De to leptón var sannsynligvis det hun skulle leve av den dagen. Det var ikke en gave av overflod. Det var en gave av alt. Hun hadde ingen reserve. Hun gikk hjem til ingenting.

De rike hadde lagt i mye – men i forhold til hva de hadde, var det smuler. De gikk hjem til sine fulle skap.

Hun la i to leptón – og det var alt hun hadde.

I matematisk forstand hadde hun gitt mindre enn én tusendel av hva de andre hadde gitt.

I Guds forstand hadde hun gitt mer enn alle dem til sammen.

To forskjellige måleenheter.

Den ene måler i mynter. Den andre måler i hjerte.

Den ene ser hva som forlot hånden. Den andre ser hva som var i hånden før det forlot den.

Jesus ser begge. Men det er den andre Han egentlig ser.

Vi må stoppe ved hvordan Han ser.

«Han satte seg rett overfor tempelkisten og så på hvordan folk la penger i den.»

Han satte seg. Han tok seg tid.

Hvor mye av det livet vi lever er det vi ikke ser, fordi vi har det travelt? Hvor mange enker har gått forbi oss på en travel plass og lagt sine to leptón, mens vi har snakket høyt med vennene våre om noe annet?

Vi går gjennom verden og ser det høylydte. Vi hører lydene som drønner.

Han satt og så det stille.

Det var ikke første gang Han gjorde det.

I et tre i Jeriko hadde Han sett en mann ingen så. Han hadde sett opp og kalt navnet hans.

I en folkemengde hadde Han sett en kvinne som hadde rørt ved kanten av kappen Hans, mens hundrevis av andre dyttet og presset på.

På en strand hadde Han sett en gutt med fem brød og to fisker, mens disiplene sa det var håpløst med så mange å mette.

Han ser den ene. Han ser den lille. Han ser den usynlige.

Det er en del av hvem Han er.

Slik er Guds blikk.

Det er ikke imponert av det imponerende. Ikke avhengig av størrelse. Ikke avhengig av at noe er stort eller fint eller målbart for at det skal være verdt å se.

Det er det motsatte.

Det ser det som er gjemt bak alt det høyrøstede. Det ser det andre overser. Det ser det som blir borte i mengden av rike folks gaver.

«Mange rike la i mye.»

Det er det folk så.

Han så enken.

Hva slags enke var hun?

Lukas, som har samme historie, sier ingenting mer. Markus heller ikke. Vi vet ingenting om henne.

Hadde hun barn? Hadde hun et hjem? Hadde hun nettopp mistet sin mann, eller hadde hun vært enke i mange år?

Det vi vet, er at hun var fattig. «Hun ga av sin fattigdom – alt hun hadde.»

Det vi også vet, er at hun valgte å gå til tempelet og legge inn det hun hadde igjen. Det er en handling som vekker undring. Det er ikke åpenbart hva hun tenkte. Vi vet ikke om hun hadde mat hjemme. Vi vet ikke om hun forventet at noen ville se henne.

Vi vet bare at hun gjorde det.

Det er noe ved Jesu kommentar som forandrer historien.

Hun gikk dit, sannsynligvis i overbevisning om at ingen ville se henne. Hun var én av mange. To leptón var en bagatell.

Men én så.

Han som satt rett overfor. Han som var Israels Messias. Han som så det andre ikke så.

Hun visste det aldri.

Sannsynligvis gikk hun ut av tempelet og hjem til intet, uten å vite at Guds Sønn hadde pekt henne ut for Sine disipler som den største giver den dagen.

Hun visste det ikke. Men det forandret ikke det.

Du behøver ikke å vite at Han ser deg for at Han skal se deg.

Han ser. Han har alltid sett. Han ser når ingen andre gjør det. Han ser når du gjør noe stille, og du tenker det er bortkastet fordi ingen vet.

Han ser ikke fordi du gjør deg synlig. Han ser fordi det er Hans natur å se.

Også noe verdt å peke på.

Disiplene visste det fordi Jesus kalte dem til seg. De ville aldri ha sett det selv. De hadde sett de rike – det hadde alle. De hadde hørt klangen av tunge mynter.

Men de hadde ikke sett enken.

De så fordi Han pekte. Han ville at de skulle lære å se det Han så.

Det er noe vi alle trenger. Vi har det blikket vi har, og det fanger det opp som vi har lært å fange. Det går forbi det vi ikke har lært å se.

Han kaller oss til seg. «Se her. Se denne.»

Det er disippelliv i en setning. Å lære å se det Han ser.

Det er noe enestående ved denne historien.

Jesus forteller mange lignelser. Den fortapte sønnen. Den barmhjertige samaritan. Fariseeren og tolleren. Han bruker oppdiktede folk for å si noe om Gud.

Her gjør Han noe annet.

Han peker på en lignelse som skjer foran Ham. Enken med to leptón er ingen figur Han dikter. Hun er en kvinne av kjøtt og blod, og det hun gjør, bruker Han akkurat der, akkurat da, som om det var en lignelse Gud skrev i samme stund.

Det er den eneste plassen i evangeliene Han gjør det.

I alle Hans andre møter skjer det noe mellom Ham og den Han ser. Han helbreder. Han kaller. Han tilgir. Han taler. Her er det ikke det. Han ser bare. Hun går. Hun vet ingenting.

Enken får ingenting av Jesus.

Ingen helbredelse. Intet kall. Ingen samtale. Ingen frelse uttalt med ord. Hun forlater plassen så fattig som hun kom – fattigere, faktisk, fordi hun har lagt fra seg det hun hadde.

Hun får én ting: å bli eviggjort av historien.

Hun gikk inn med to leptón. To av de minste mynter som fantes. To dotter metall. Hun gikk ut og hadde lagt inn alt sitt liv.

To tusen år senere kjenner vi henne. Ikke fordi hun gjorde noe storartet i øyeblikket – to leptón er ikke storartet – men fordi Han så det. De rike som la i mye den dagen er glemt; ingen vet hva de het, hvor mye de ga, hva de gjorde med resten av sine penger. Hun er kjent.

«Mange som er de første, skal bli de siste, og de siste de første,» hadde Jesus sagt få dager tidligere. Det er kanskje aldri tydeligere demonstrert enn ved tempelkisten.

Det er det blikket gjorde med henne. Det løftet den lille handlingen ut av glemselen, og inn i historien om hva Gud så.

«Hun ga av sin fattigdom – alt hun hadde, hele sitt livsopphold.»

Det er noe vi ikke må gå forbi.

Hun ga alt.

Hun beholdt ikke. Hun rasjonerte ikke. Hun la ikke til side litt for sin egen del. Hun la inn det hun hadde, og gikk hjem.

Det er en form for tillit som vi snakker mye om, men sjelden ser.

Hun stolte på at Gud så henne og ville ta vare på henne. Hun stolte på det så fullstendig at hun la i de to siste myntene hun eide.

En tro som virkelig får leve. Ikke en abstrakt tillit, men en konkret handling. Det er hva en tro ser ut som når den får hender.

Det er noe vi også må si.

Jesus ber ikke alle om å gjøre dette. Han ber ikke alle om å gi opp sitt livsopphold.

Han ber den unge rike mannen om det – fordi Han ser hva mannen klamrer fast i. Han ber andre om andre ting, fordi blikket Hans ser hva som er i veien for hver enkelt.

Han ber ikke disiplene om å gå hjem og selge alt. Han kaller dem til å se det enken har gjort.

Det er forskjellige kall. Men Han ser alle.

To retninger blikket går.

Den ene retningen er Hans blick på oss. Han ser oss. Han ser hva ingen andre ser. Han ser de to leptón som drukner i klangen av rike menns mynter.

Den andre retningen er vårt blick – vårt blick på andre. Det blikket Jesus prøver å lære disiplene den dagen i tempelet.

«Sannelig, jeg sier dere.»

Han vil at vi skal høre.

Han vil at vi skal lære å se det Han ser. Han vil at vi skal trene øynene våre til ikke å la oss blende av klangen, men til å se de stille. Han vil at vi skal lære å sette oss ned ved tempelkisten – ikke for å bli sett, men for å se.

Det er den konkrete utfordringen denne korte historien stiller.

Hvor mange enker går forbi oss hver dag?

Hvor mange som gir alt sitt – stille, ubemerket, uten klang – mens vi hører de høylytte gavene fra de som har overflod?

Hvor mye mer ville vi sett, hvis vi satte oss ned og lot Jesus peke?

«Han satte seg rett overfor tempelkisten og så på hvordan folk la penger i den.»

Det er en setning som rommer alt.

Han satte seg. Han så. Han kalte sine inn for at de skulle se.

Han gjør det fortsatt.

Han ser oss. Han ser de stille gjerningene. Han ser de hjertene som gir alt, mens verden hører lyden av andre folks gull.

Og når vi sitter ned ved siden av Ham og lærer å se det Han ser – kan det hende vi til slutt får øynene Hans selv.

Og da, kanskje, vil vi også begynne å se enken med skjervene.

Natanael under fikentreet — «Jeg så deg»

«Filip finner Natanael og sier til ham: ‘Vi har funnet ham som Moses har skrevet om i loven, og som profetene har skrevet om: Jesus, Josefs sønn, fra Nasaret.’»

Filip kommer løpende med en oppdagelse.

Han har nettopp møtt Jesus. Han har hørt «Følg meg», og det har vært nok. Nå må han fortelle det til den han kjenner best: Natanael, vennen sin.

«Vi har funnet ham.»

Det er den slags setning man sier når man har funnet noe man har lett etter lenge. Filip og Natanael var sannsynligvis to fromme menn som hadde lest og samtalt og ventet. De hadde snakket om Skriftens løfter mange ganger. Og nå – nå, sier Filip – har vi funnet Ham.

«Jesus, Josefs sønn, fra Nasaret.»

«‘Kan det komme noe godt fra Nasaret?’ sa Natanael.»

Det er det første Natanael sier.

En skeptisk linje. Nesten en spydig linje. Den slags ting man sier når noen forteller deg om en kjent person, og du vil markere at du ikke er imponert.

Nasaret var en liten by. Den ble ikke nevnt i de hellige skriftene. Det fantes ingen profetier om at Messias skulle komme derfra. Det var et sted folk fra større steder så litt ned på.

Natanael er sannsynligvis fra Kana, en annen liten galileisk by. Han burde ikke se ned på Nasaret. Men kanskje det er nettopp folk fra små steder som rangerer hverandre hardest.

«Kan det komme noe godt fra Nasaret?»

«Filip svarte: ‘Kom og se!’»

Filip diskuterer ikke.

Han svarer ikke på Natanaels innvending. Han argumenterer ikke for at Jesus virkelig kan være Messias, til tross for stedet Han kommer fra.

Han sier bare: «Kom og se.»

Det er en av de viktige setningene i Johannesevangeliet. Måten alle ekte møter med Jesus skjer på. Du kan ikke argumentere noen inn til å tro. Du kan bare si: kom og se. Kom selv. Se Ham. Se hva Han gjør. Se hvordan Han er.

Natanael fulgte med.

«Jesus så Natanael komme mot seg og sa om ham: ‘Se, her er en sann israelitt, uten svik.’»

Jesus så ham komme.

Den første detaljen. Før Natanael har sagt noe. Før de har møttes. Før Filip har rukket å presentere ham. Jesus ser ham mens han fortsatt går mot.

Og det første som kommer ut av Jesu munn er ikke en hilsen. Det er en beskrivelse.

«Se, her er en sann israelitt, uten svik.»

Det er en kompliment, men det er mer enn det. Det er et røntgenbilde. Jesus ser hvem Natanael er, før Natanael har åpnet munnen for Ham.

«En sann israelitt.» En israelitt som virkelig er det. Ikke bare av blod, men av hjerte.

«Uten svik.» Det er en interessant ordbruk. Jakob, stamfaren til Israel, var kjent for sin svik. Han stjal sin brors velsignelse. Hans navn ble senere endret til Israel – «Gud strider». Men her er Natanael en israelitt uten svik. Som om han er det som Jakob ikke var. Den ekte israelitten.

Jesus hadde nettopp møtt ham, men kjente ham allerede.

«Natanael spurte: ‘Hvor kjenner du meg fra?’»

En menneskelig reaksjon.

Han er overrasket. Han skjønner ikke. Hvor har denne mannen sin informasjon? Hvordan kan han si noe slikt om meg, når han aldri har møtt meg?

Det er den umiddelbare reaksjonen når noen ser oss klart. Vi blir mistenksomme. Vi tenker: hvordan kan du vite det? Vi føler oss både smigret og urolig på samme tid.

«Hvor kjenner du meg fra?»

«Jesus svarte: ‘Jeg så deg under fikentreet før Filip ropte på deg.’»

«Jeg så deg under fikentreet.»

Vi får ikke vite hva Natanael gjorde under fikentreet. Johannes forteller oss ikke. Men det må ha vært noe – noe Natanael selv visste om, noe som sannsynligvis hadde vært stille, alene, mellom seg og Gud.

Var han under fikentreet og ba? Mediterte han over en av Skriftens tekster? Drøftet han noe i sitt eget hjerte som ingen andre kjente?

Hva det enn var – det var det Jesus refererer til.

«Jeg så deg.»

Det er en setning som forandrer alt.

Det er ikke at Jesus ser fysisk fra avstand. Det handler ikke om at Han hadde syn som rakk langt. Noe annet er på ferde.

Det er at Han så Natanael i det øyeblikket Natanael trodde han var alene.

Han så det Natanael trodde ingen kunne se.

Han så det stille øyeblikket. Det private. Det som Natanael kanskje ikke en gang husket – men som Jesus husket.

Det er forskjellen mellom å bli sett og å bli observert.

Vi blir observert hele tiden i dag. Kameraer på alle gater. Vår oppførsel på nettet er sporet. Vi vet egentlig ikke hvor mange som vet hva om oss.

Det er ikke det samme som å bli sett.

Å bli observert er at noe blir registrert om deg. Å bli sett er at noen møter deg. Vet hvem du er. Kjenner deg igjen i det stille øyeblikket.

Jesus ser. Jesus så Natanael under fikentreet, og det betyr ikke bare at Han registrerte at Natanael var der. Det betyr at Han kjente Natanael der.

«Da sa Natanael: ‘Rabbi, du er Guds Sønn, du er Israels konge!’»

Det er en overveldende reaksjon.

Fra «kan det komme noe godt fra Nasaret?» til «du er Guds Sønn, du er Israels konge!» – på sannsynligvis noen minutter.

Hva er det som skjedde?

Det er ikke at Natanael fikk en lang teologisk forelesning. Ikke at Jesus gjorde et stort tegn. Bare det at Han så ham.

Det å bli kjent – virkelig kjent, før man har sagt noe – ga Natanael nok.

Han skjønnte at Han som så ham under fikentreet ikke var en vanlig rabbi. Han skjønnte at slik viten ikke kunne være menneskelig. Han skjønnte hvem han stod foran.

Vi kommer ofte til Jesus med årevis av motvilje, med mange argumenter, med en kompleks historie av spørsmål og tvil. Vi tenker at hvis vi noen gang skal tro, må det skje gradvis, med mye møysommelig arbeid på begge sider.

Natanael trodde i løpet av få setninger.

Det er fordi det handlet om å bli sett. Det var ikke argumenter som åpnet ham. Det var et blikk.

Han som så ham under fikentreet, så ham gjennom alt. Det var nok.

«Jesus svarte ham: ‘Tror du fordi jeg sa at jeg så deg under fikentreet? Du skal få se større ting enn dette.’»

Jesus er nesten litt mild her.

Han spør, halvt med et smil kanskje: tror du allerede? Tror du fordi jeg så deg?

Det er som om Han vet at det Han nettopp har sagt ikke er det «største» Han noensinne vil si. Bare en begynnelse. En port inn til mer.

«Du skal få se større ting enn dette.»

«Og han sa til ham: ‘Sannelig, sannelig, jeg sier dere: Dere skal se himmelen åpnet og Guds engler stige opp og stige ned over Menneskesønnen.’»

Det er en allusjon til en gammeltestamentlig historie.

Jakob – han som Natanael nettopp er sammenlignet med – hadde en gang en drøm i Betel. Han så en stige som rakk fra jorden opp til himmelen, med Guds engler som steg opp og ned på den.

Det var den natten Jakob skjønnte at Gud var i det stedet. Den natten ble Gud nær på et nytt vis.

Nå sier Jesus til Natanael: dere skal se himmelen åpnet, og englene stige opp og ned – men det skal ikke være over en stein i Betel. Det skal være over Menneskesønnen. Over meg.

Med andre ord: Jeg er stigen. Jeg er stedet hvor himmel og jord møtes. Jeg er åpningen mellom Guds verden og deres.

Det er en stor utvidelse av Jakob-bildet.

Jakob fikk se en stige. Disiplene skulle få se Jesus selv – og det at himmel og jord nå møttes i Ham.

Det er hva Johannesevangeliet kommer til å handle om. Igjen og igjen vil vi se himmelen åpnet over Jesus. Ved dåpen. På fjellet for forklarelsen. Ved oppstandelsen. Og til slutt på korset, da forhenget i tempelet revner og himmel og jord møtes for evig.

Jesus lover Natanael at han skal få se det.

Men det begynner med at Han ser Natanael først.

Det er det blikket gjør i denne historien.

Jesus ser Natanael før Natanael ser Jesus. Han kjenner ham før Han har truffet ham. Han ser hva som skjer under fikentreet, lenge før Natanael er kommet fram.

Det er Guds blikk på oss.

Vi tenker ofte at vi går mot Gud først. At vi er de som åpner forholdet. Vi leter, søker, prøver å komme nærmere – og det er sant, vi gjør det.

Men før vi har lett, har Han allerede sett.

«Før jeg formet deg i mors liv, kjente jeg deg,» sa Han til Jeremia. «Du har omgitt meg på alle sider og lagt din hånd på meg,» skrev David. «Du kjenner mine tanker langt borte.»

Det er det Natanael møter under fikentreet.

Han trodde han var alene. Han var sett.

Det er noe ved fikentreet som er verdt å dvele ved.

Fikentreet var i jødisk tradisjon et bilde på fred og refleksjon. «Hver mann skulle sitte under sitt vintre og sitt fikentre,» sa profetene om Messias' tid. Det var et bilde på det stille, det fredelige, det meditative liv.

Var Natanael under fikentreet og leste i Skriftene? Var han der og lengtet etter Messias? Hadde han nettopp bedt en bønn som ingen ville vite om?

Vi vet ikke. Men noe var der. Noe Jesus så.

Det er en av de tingene vi må fatte om Hans blikk.

Det ser de stille øyeblikkene.

Vi har en tendens til å definere oss selv ved det offentlige – det vi sier, det vi viser, det vi gjør foran andre. Vi tror at vårt liv er det andre ser.

Men Gud kjenner oss best i det stille. Han ser oss når vi er alene. Han ser oss når vi er under fikentreet og tror vi er usynlige. Han kjenner det innerste vi gjør – det innerste vi tenker, det innerste vi lengter etter.

Han så Natanael der. Han ser oss der.

Det er ingen ensomhet i Hans nærhet.

Det er ingen øyeblikk hvor du virkelig er alene. Hver gang du har tenkt at ingen kunne se hva du gjorde, har Han sett. Hver gang du har bedt en bønn ingen hørte, har Han hørt. Hver gang du har lengtet etter noe og ikke turd å si det høyt, har Han kjent det.

Han har vært der.

«Jeg så deg under fikentreet.»

Det er en setning Han sier til oss også. Hvis vi har stått stille lenge nok til å høre.

Det er også noe oppmuntrende ved hvordan Natanael responderer.

Han forsvarer seg ikke. Han prøver ikke å spørre Jesus om hva Han så. Han spør ikke: hva mener du? Hva har du sett?

Han bare bekjenner.

Det å bli kjent slik Jesus kjenner – det er overveldende, men det er også frigjørende. Når vi vet at vi er sett av Den som ser alt, er det ingenting igjen å gjemme. Det er ingen grunn til å konstruere fasader.

Natanael ble straks fri. Han var en israelitt uten svik. Det er en frihet ikke alle har. Mange av oss bærer en livslang vane av å forestille oss for andre, av å vise frem en versjon vi tror de ønsker.

Natanael trengte ikke det. Han var virkelig den han var. Og det Jesus så, var akkurat det.

Det er en utfordring til oss.

Hvor mye av oss er svik? Hvor mye er fasade?

Hva ville Jesus se i oss, hvis Han kom mot oss? Ville Han si: «Se, her er en sann kristen, uten svik»? Eller ville Han se hva vi har under overflaten – hva vi har gjemt, hva vi har spilt?

Han ser det uansett. Spørsmålet er ikke om Han ser, men om vi tør være sann under blikket.

Natanael turde. Det er kanskje derfor Jesus kalte ham slik.

Det er fortsatt mer.

«Du skal få se større ting enn dette.»

Det var bare begynnelsen. Natanael var blitt sett, men han skulle få se mer. Han skulle få se Jesus gjøre mirakler. Han skulle få se Ham dø. Han skulle få se Ham levende igjen. Han skulle få se Den hellige ånd komme.

Den som lar seg se av Jesus, får etter hvert se mer. Av Ham. Av Hans verden. Av Hans virkelighet.

Blikket går først. Men det åpner for syn.

Kanskje dette kapittelets gave.

«Jeg så deg under fikentreet.»

Han ser. Før du har sett Ham. Før du har visst noe om Ham. Før du har gjort noe rett.

Han ser de stille øyeblikkene. Han ser bønnene som aldri kom ut av munnen. Han ser det innerste håpet.

Og når det går opp for oss at Han har sett – som det gikk opp for Natanael – kan det hende vi også bekjenner det vi ikke hadde tenkt å bekjenne ennå.

«Rabbi, du er Guds Sønn.»

Det er det Hans blick gjør med oss.

Det tapte fåret – Han som lette

«Alle tollerne og synderne samlet seg omkring ham for å høre ham.»

Slik åpner Lukas kapittelet.

Folk strømmer til. Ikke hvem som helst. Tollerne. Synderne. Den slags mennesker som var sortert ut av det religiøse samfunnet. De som hadde fått et stempel, og som visste at de hadde fått det.

De samlet seg om Jesus for å høre ham.

Det er en bemerkelsesverdig setning. Hva var det de hørte hos ham som ingen andre kunne gi dem?

«Men fariseerne og de skriftlærde murret og sa: ‘Denne mannen tar imot syndere og spiser sammen med dem.’»

Murringen.

Vi har hørt den før. Det er den samme murringen som lød i Jeriko da Jesus gikk inn til Sakkeus. Det er det samme uttrykket de bruker hver gang Jesus krysser en grense de selv har trukket.

«Denne mannen tar imot syndere og spiser sammen med dem.»

For dem var det en anklage. For Lukas, som forteller historien, er det et vitnesbyrd.

Han tar imot syndere.

Han spiser med dem.

Det er som svar på denne murringen at Jesus forteller tre lignelser.

En om en sau. En om en mynt. En om en sønn.

Tre fortellinger om noe som er tapt og som blir funnet igjen. Tre fortellinger om gleden i å lete og finne.

I denne boken er det den første som er vår – den om sauene. Den andre, om mynten, tar vi i neste kapittel. Den tredje, om sønnen, hører hjemme i Møtet.

Men det er én tråd som binder dem sammen. Det er Han som leter.

«Hvem av dere som har hundre sauer og mister én av dem, vil ikke forlate de nittini i ødemarken og lete etter den som er tapt, til han finner den?»

En utfordring som Jesus kaster ut.

«Hvem av dere.»

Han henvender seg direkte. Han forutsetter at de vet hvordan en hyrde tenker. Selv om de fleste fariseere ikke selv gjetter sauer, kjente de alle bildet. Hyrden er Guds bilde i Skriften. David var hyrde før han ble konge. Salmen 23 var deres salme. «Herren er min hyrde.»

Og bildet Jesus tegner er nesten provoserende enkelt.

Du har hundre sauer. Du mister én. Hva gjør du?

Du forlater de nittini og leter etter den ene.

Tenk på matematikken.

Det er en prosent. Du har 99 prosent fortsatt. Du har 99 sauer som er trygge. Du har bare mistet én.

Logikken sier: la den ene være. Den er for liten å lete etter. Det er for risikabelt å forlate de andre. Det er bedre å beskytte det du har enn å risikere alt for én.

Men Jesus snur det. Han sier: hyrden går. Han forlater de nittini. Han leter etter den ene.

Ikke logikken i et regnskap. Logikken i kjærlighet.

«Til han finner den.»

Det er kort, men det er hele saken.

Han leter ikke en stund og gir så opp. Han prøver ikke i en time eller to. Han leter til han finner.

Det er en utholdenhet vi ikke alltid får øye på i kjærligheten vår. Vi prøver. Vi blir trøtte. Vi gir opp.

Men Han gir ikke opp.

Han leter til han finner.

«Og når han finner den, legger han den på skuldrene sine med glede.»

Sauen blir ikke jagd hjem.

Den blir båret.

Det er en detalj som er full av varme. En tapt sau er sannsynligvis utmattet. Den har gått feil. Den har vandret. Den har vært redd. Den har blødd eller skadet seg på veien.

Hyrden tar den ikke i nakken. Han skjeller den ikke. Han skjønner.

Han legger den på skuldrene. Han bærer den. Han tar dens vekt på seg.

Et bilde på Gud som vi ikke alltid greier å holde i bevisstheten.

Når vi har gått oss vill og blitt funnet, bærer Han oss. Han forventer ikke at vi skal gå hele veien hjem selv. Han kjenner hvor utslitte vi er. Han tar oss på seg.

«Og når han kommer hjem, kaller han sammen venner og naboer og sier til dem: 'Gled dere med meg, for jeg har funnet sauene mine som var tapt!'»

Festen begynner.

Det er ikke som du kunne tro – at hyrden er glad i stillhet, men noe forlegen over å ha hatt en sau som rotet seg bort. Det er det motsatte. Han kaller naboer. Han kaller venner. «Gled dere med meg.»

Offentlig glede. En fest.

Kanskje en av de tingene vi har vanskeligst for å fatte ved Gud.

Han gleder seg.

Han gleder seg når en kommer hjem. Han gleder seg så sterkt at Han vil ha alle inn på det. Han vil ikke holde det for seg selv.

«Jeg sier dere: Slik skal det være større glede i himmelen over én syndner som vender om, enn over nittini rettferdige som ikke trenger omvendelse.»

Det er linjen som binder lignelsen til virkeligheten.

Det er det himmelen gleder seg over.

Det er som om Jesus river ned forhenget mellom himmel og jord et øyeblikk og lar oss kikke inn. Hva foregår der oppe? Hva er det englene snakker om? Hva får festene til å begynne?

Det er én syndner som vender om.

«Større glede ... enn over nittini rettferdige.»

En utfordring til de som hører.

Fariseerne hadde sannsynligvis sett seg selv som de nittini rettferdige. De hadde holdt loven. De hadde gjort det rette. De hadde tenkt at Gud var fornøyd med dem.

Og Jesus sier: det er én tollner som vender om som vekker større glede i himmelen.

En knust ide om at rettferdighet er det som gleder Gud mest. Et knust hierarki. En omsnurring av verdier.

Eller kanskje det er en avsløring. Kanskje fariseerne ikke egentlig var de nittini rettferdige. Kanskje også de var tapte sauer, som ikke en gang visste at de var tapte.

Det er kanskje den underliggende utfordringen i denne lignelsen.

Det er noe i lignelsen som binder den til vårt tema – blikket.

Hyrden ser at en sau er borte.

Hvordan vet han det? Sannsynligvis fordi han teller. Hver kveld. Han kjenner sin flokk. Han har navn på dem. Han kjenner igjen hver av dem ved sitt utseende, sin gange, sin lyd.

Han teller, og han savner.

Mange ville ikke savnet en av hundre. Det er for lite. Hvem teller så nøye? Hvem holder så streng oversikt at de oppdager fraværet av én?

Han gjør det.

Det er det blikket gjør.

Det legger merke. Det teller. Det ser hvem som mangler.

Noe vi kanskje må stoppe ved. Det er det Gud gjør med oss. Han teller. Han savner. Han ser oppmerksomt nok til at Han kjenner igjen alle sine får, og merker når en mangler.

Ikke folkemengden Han ser. Hver enkelt.

Den ene som ikke kommer hjem om kvelden, er sett. Han er savnet. Han er gått ut etter.

Det er kanskje verdt å sette dette ved siden av noe Jesus sa en annen gang.

Matteus forteller en lignende historie, med samme bilde.

«Pass dere for å forakte en eneste av disse små! For jeg sier dere: Deres engler i himmelen ser alltid min himmelske Fars ansikt.»

Det er en bemerkelsesverdig påstand. Hver «liten» har en engel som alltid ser Faderens ansikt. Det er et bilde av tilstedeværelse, av at hver enkelt er kjent og bevoktet.

«Hva mener dere? Om en mann har hundre sauer og én av dem går seg vill, vil han ikke da la de nittini være igjen i fjellet og gå og lete etter den som har gått seg vill?»

Samme bilde. Samme hyrde. Samme søk.

«Slik er det heller ikke deres himmelske Fars vilje at én eneste av disse små skal gå fortapt.»

Det er konklusjonen.

Det er ikke Fars vilje at én skal gå tapt.

En sterk teologisk påstand som er lett å gå forbi.

Det er ikke Hans vilje at én skal forsvinne.

Hver gang noen går seg vill, går det Gud imot. Hver gang noen er fortapt, er det ikke fordi Gud har trukket seg bort. Det er mot Hans hjerte.

Han vil ikke at det skal skje.

Han leter for å hindre at det skjer.

Det er et bilde av Gud vi ikke alltid bærer med oss.

Vi tenker av og til på Gud som passiv. Som om Han sitter på sin trone og venter på at vi skal komme tilbake.

Lignelsen sier noe annet. Han sitter ikke og venter. Han er ute. Han leter. Han er i ødemarken. Han er der hvor sauene har gått seg bort.

Det er en gud i bevegelse. En gud som har forlatt det som er trygt for å gå inn i det som er farlig, for å lete etter den som er borte.

Det er Gud. Han leter.

Kanskje det mest forbløffende ved bildet.

Han forlater de nittini.

Han risikerer flokken. Han setter dem som er trygge inn i mer risiko, for å gå etter den ene.

Det er en gud som er villig til å gå hvor som helst for én.

For deg.

Gud.

«Han la den på skuldrene sine med glede.»

Det blir noe vakkert å lese om en sau som ble lagt på en hyrdes skuldre, når man kjenner enden av Jesu egen historie.

Han bar et kors på dine skuldre. Han bar verdens vekt. Han bar oss.

Det er som om lignelsen ikke bare beskriver hva en hyrde gjør. Det er en profeti om hva Han selv kom for å gjøre.

Han bar oss. På sine skuldre. Hjem.

«Gled dere med meg, for jeg har funnet sauene mine som var tapt.»

Det er ditt navn Han har funnet.

Det er deg.

Han har gått ut etter deg så mange ganger – flere enn du selv vet. Han har lett gjennom kratt og buskap. Han har gått inn på steder du aldri trodde Han ville. Han har funnet deg.

Hver gang.

Det er noe vi også må stoppe ved.

Gleden i himmelen.

Det er noe nesten ufattelig. Tenk på himmelen. Tenk på englene. Tenk på de som er der fra før – de hellige, de som har gått hjem til Gud.

Og himmelen feiret deg.

Den dagen du vendte om. Den dagen du ble funnet. Den dagen du kom hjem.

Det var fest. Det var glede. Det var venner og naboer som ble kalt sammen.

Du visste det ikke. Du så det ikke. Men det skjedde.

Det er det som skjer hver gang en kommer hjem.

Festen er ikke for vår skyld. Den er for Hans.

«Gled dere med meg.»

Han er glad.

Det er ikke at vi har gjort noe Han måtte tilgi og som ergrer Ham. Det er at Han har funnet noe Han hadde mistet. Han ber alle om å glede seg sammen med Ham – fordi Han er overveldet av glede.

Det er en gud som blir glad.

Slik en mor blir glad når et barn som har vært borte kommer hjem. Slik en kjæreste blir glad når den andre vender tilbake fra en lang reise. Slik en venn blir glad når en gammel venn finnes igjen.

Det er en glede Han bærer på, for hver enkelt som vender om.

Det ser hver enkelt. Det teller. Det savner.

Det leter til det finner.

Det bærer hjem.

Og når det har funnet, gleder det seg så høyt at himmelen lyder av festen.

Det er Han som leter.

Det er du som er funnet.

Den tapte mynten – Hun som lette

«Eller hvilken kvinne som har ti sølvmynter og mister én av dem, tenner ikke en lampe, feier huset og leter nøye til hun finner den?»

Den andre lignelsen.

Jesus har nettopp fortalt om hyrden som forlot de nittini og lette etter den ene. Nå skifter Han bilde – og noe annet skjer.

Han henter et nytt bilde fra hverdagen til en helt annen person.

En kvinne. I huset sitt. Med en lampe og en kost.

Det er bemerkelsesverdig.

I forrige lignelse var det en mann med en flokk på hundre sauer – et bilde fra mannens verden. Nå er det en kvinne i huset, med lampe og kost.

Det er ingen liten ting. Husk hvem som hører på: «Tollerne og synderne samlet seg omkring Ham,» åpnet Lukas kapittelet med. Det er ikke fariseernes faste flokk. Det er de som vanligvis blir snakket forbi.

Og fariseerne brukte sjelden kvinner som hovedfigurer i eksemplene sine. Det gjorde Jesus, igjen og igjen. Han talte med samaritankvinnen som med en likeverdig. Han lot kvinner gå med Ham. Han lot dem være de første til å se den oppstandne. Det er et mønster gjennom hele Hans virke.

Når Han nå skifter fra hyrden til kvinnen, snakker Han til alle som hører på. Mennene har fått sitt bilde. Nå får kvinnene sitt. Begge skal kjenne seg igjen. Begge skal vite at letingen gjelder dem.

Det er inkludering. Et blick som favner alle som er kommet for å høre.

«Ti sølvmynter.»

Det er drakmer – det er det greske ordet Lukas selv bruker. Greske sølvmynter som tilsvarte en arbeiders dagslønn.

Ti drakmer var en sum. Det var ti dager med arbeidskraft. Det var ikke en formue – men det var heller ikke ubetydelig.

For en fattig kvinne kunne ti drakmer godt være hele hennes lille reserve – det hun hadde å gå på, det hun selv kjente og talte.

Noen tenker at det heller er en del av hennes brudegave – at gifte kvinner i den tiden bar drakmer som pannepynt eller smykker, og at å miste én var som å miste en del av sin verdighet. Det er en vakker lesning, men den hviler på tradisjoner som er dårlig dokumentert i Jesu tid. Og 10 drakmer var langt mindre enn en typisk brudegave, som lå på flere hundre.

Mer sannsynlig: hun var en fattig gift kvinne med ansvar for husholdets daglige kasse. Eller en enke, selv om Lukas vanligvis markerer det.

Lukas sier bare «en kvinne». Vi får ikke vite mer om hvem hun er. Vi får bare vite at hun mistet én av sine ti, og at hun ikke fant fred før hun fant den.

Hun mister én.

Det er noe i tallene som er verdt å stoppe ved.

Sauen var én av hundre. Én prosent. Et tap mange ville sagt at man kunne leve med. Hyrden gikk likevel.

Her er det én av ti. Ti prosent. Det er ikke det samme. For en fattig kvinne svir ti prosent av reserven. Det er forskjellen mellom å klare seg og ikke klare seg.

Og om litt, i den tredje lignelsen, blir det én av to. En sønn.

Det er en stigning. Hver lignelse hever verdien av det som er tapt.

Jesus forteller ikke bare om at Han leter etter det som verden synes er smått. Han forteller også om at Han leter etter det som betyr alt. Det som koster å miste. Det som er hjertet i livet ditt.

Vi tenker noen ganger at Gud bryr seg mest om de oversette og glemte. Det er sant. Men det er ikke hele bildet. Han søker også etter det viktige. Det nødvendige. Det som ikke kan unnværes.

«Tenner ikke en lampe, feier huset og leter nøye til hun finner den?»

Hun går i gang.

Husene i den tiden var små. Gulvet var sannsynligvis trampet jord eller stein. Det var trolig lite lys – små vinduer, kanskje ingen. En mynt som rullet bort kunne forsvinne i sprekker, under matter, i halmen som lå på gulvet.

Hun tenner en lampe. Det er det første hun gjør. Hun trenger lys for å finne det som er borte.

Hun feier huset. Hun gjør plass. Hun fjerner alt det andre, slik at hun kan se det som mangler.

Hun leter nøye. Det er ikke en rask gjennomgang. Det er nøye søk.

«Til hun finner den.»

Igjen er det den lille setningen som rommer alt. Hun gir ikke opp. Hun leter ikke en stund og slår seg til ro. Hun leter til hun har den i hånden.

Det er det samme bildet som hyrden i marken.

Hyrden gikk ut. Han forlot de nittini. Han lette til han fant.

Kvinnen blir hjemme. Men hun tenner lampen. Hun feier. Hun leter.

Forskjellige verktøy for forskjellige tap. Men samme hjerte. Samme iver. Samme utholdenhet.

Det er det blikket gjør i denne lignelsen.

Det tenner lys.

Det rydder vekk det som skjuler.

Det leter nøye.

Tenk på det. Når Gud leter etter en, tenner Han lys. Han kaster lys på det som har vært i mørket. Han belyser. Han feier vekk det som skjuler synet.

Ikke bare passiv venting. Aktiv lyssetting.

Han tenner lys for å finne deg.

«Og når hun har funnet den, kaller hun sammen venninner og nabokvinner og sier: ‘Gled dere med meg, for jeg har funnet sølvmynten jeg hadde mistet!’»

Det er den samme gleden.

Den samme festen.

Hyrden kaller venner og naboer. Kvinnen kaller venninner og nabokvinner. De har begge en sirkel av nære som de ringer inn for å glede seg sammen med.

Det er ikke noe i lignelsen som antyder at kvinnen er mer eller mindre glad enn hyrden. Hun er like glad. Like ivrig på å dele det. Like fylt av festen.

«Slik blir det glede blant Guds engler over én synder som vender om.»

Den samme konklusjonen.

Vi får høre det samme to ganger – og om litt skal vi få høre det i tredje versjon, med faren og sønnen.

Det er som om Jesus vil at vi skal høre det ordentlig.

Den samme gleden. Den samme festen. Den samme entusiasmen i himmelen.

Noe ved valget av en kvinne er verdt å tenke over.

I den tiden Jesus levde, var kvinner ikke gitt mye plass i religiøse fortellinger. Lovene var laget for menn. Tempelet var organisert med kvinneforgården utenfor de helligste rommene. Rabbieni snakket sjelden direkte til kvinner i offentligheten.

Jesus gjør det.

Han taler hele tiden til kvinner. Han stopper og snakker med den samaritanske kvinnen midt på dagen. Han lar synderinnen salve føttene. Han forsvarer Maria som satt ved Hans føtter.

Og her – i hjertet av Lukasevangeliet, mellom hyrden og faren – plasserer Han en kvinne. Hun er et bilde på Gud.

En stillferdig, men kraftfull omsnurring.

Gud er ikke bare hyrden. Gud er også kvinnen som leter.

Hun har sannsynligvis et travelt liv. Hun har et hushold å drive. Hun har barn. Hun har mat som skal lages. Hun har bunker med klesvask som venter.

Men når hun mister mynten, stopper alt det andre.

Hun tenner lampen. Hun feier. Hun leter.

Resten må vente. Det som er tapt, må finnes først.

Det er noe ved en kvinnes oppmerksomhet på detaljer som er klart i bildet. Hun ser hva som mangler. Hun stopper det hun gjør. Hun går inn i søket.

Slik er Gud. Når noe mangler, stopper Han ikke for å la det være borte. Han går inn i søket.

Lignelsen er kort.

Den om sauene var også kort, men denne er enda kortere. Bare to vers fortelling, et tredje med konklusjon.

Det er som om Jesus ikke trenger å si mer. Han har gitt bildet. Den som har hørt om hyrden, forstår nå dypere. Den som har hørt om kvinnen, hører den samme sannheten i en ny ramme.

Han bygger lag.

Ti sølvmynter. Hundre sauer. To sønner. Tre lignelser. Samme sannhet.

Det er én ting i denne korte lignelsen som kanskje skiller den fra de andre.

Det er at det kun handler om et tap som verdsettes innenfor husholdet selv.

Hyrden mistet en sau – men sauene var i seg selv et levende vesen som hadde tatt veivalg. Faren skal miste en sønn – og sønnen er en person med vilje og handling.

Mynten har ingen vilje. Den har ikke valgt å bli tapt. Den har bare blitt borte – sannsynligvis fordi hun selv har vært uforsiktig, eller fordi den har rullet av seg selv et sted.

Det er et bilde på de som er tapt uten at de selv har valgt det.

De som er kommet bort fordi livet har vært tungt. De som er glemt fordi familien gikk i oppløsning. De som er falt ut av menigheten fordi noen sa noe vondt en gang og ingen kom etter dem. De som har vandret fra troen uten at det var en bevisst opprørshandling.

De som ligger et sted i halmen i et hus, der ingen har sett dem på lenge.

Kvinnen leter etter dem også.

Hun gir ikke skyld. Hun setter ikke i gang en moralsk vurdering: «hvorfor har den mynten gått tapt? var det dens egen feil?» Hun bare leter.

Det er en kjærlighet uten anklage. Et søk uten dom.

«Tenner ikke en lampe.»

Det er detaljen som peker tilbake til boken vi er i.

Hva er det første kvinnen gjør? Hun tenner lys.

Det er for å se. Lys handler om syn. Hun gjør seg i stand til å se.

Det er det Han gjør for oss også. Han tenner lys for å se. Han åpner forhenget. Han fjerner det som har gjort oss usynlige.

Og når Han har funnet oss, gleder Han seg.

Han har sett oss hele tiden. Men i Hans handling tenner Han lys, slik at vi vet at vi er sett.

Du kan være tapt uten å vite det.

Mynten visste ikke at den var tapt. Den lå et sted og samlet støv. Den hadde ingen følelse av krise. Det var huset rundt den som manglet den.

Slik kan vi være.

Vi kan leve et liv som virker greit utenfra og være langt borte fra Gud. Vi kan ha gått gjennom rutinene så lenge at vi ikke en gang merker at noe mangler. Vi kan ha vandret fra troen for så lenge siden at vi har glemt at vi en gang trodde.

Men noen savner oss.

Du kan være tapt uten å vite det. Men Han vet det. Og Han leter.

Det er ikke bare det.

Han har lampen tent allerede.

Det er noe utrolig oppmuntrende ved det. Vi tenker noen ganger at vi må gå mot Gud før Han kan se oss. Vi tenker at det er vårt initiativ som starter alt.

Men lampen er allerede tent.

Han er midt i søket. Han er allerede på vei mot oss. Han har sett at vi mangler, og handlingen har begynt.

«Gled dere med meg, for jeg har funnet sølvmynten jeg hadde mistet.»

«Sølvmynten.»

Ikke en sølvmynt. Sølvmynten. Den ene som var borte. Den ene hun savnet.

Det er den lille bestemte artikkelen – «-en» – som rommer et helt forhold.

Den var ikke en av ti, alle like, alle utskiftbare. Den var denne. Den hadde en plass i kvinnens reserve. Den var verdt å lete etter, ikke bare fordi den var en mynt, men fordi den var nettopp denne mynten.

Slik er det med Gud og oss.

Han har ikke et uendelig antall mennesker der en er fullstendig erstattelig. Han kjenner deg. Det er ditt navn Han kjenner. Det er deg Han savner. Det er deg Han leter etter.

Hvis vi tar de to lignelsene sammen, er det noe vakkert ved kombinasjonen.

Hyrden lette i marken. Kvinnen lette i huset.

Det vil si: Gud leter overalt.

Han leter i det åpne og i det stengte. Han leter i de ville stedene og i de hjemlige stedene. Han leter i mørket og i lyset. Han leter ute og inne.

Det finnes ikke et sted Han ikke leter.

Og når Han har funnet, er svaret det samme.

Glede.

I begge lignelsene er det fest. I begge lignelsene blir venner kalt sammen. I begge lignelsene er det glede i himmelen.

Det er det samme svaret, hver gang en kommer hjem.

«På samme måte, sier jeg dere, blir det glede blant Guds engler over én synder som vender om.»

«Én synder.»

Det er ikke statistikk Han er opptatt av. Ikke at hundre må komme før det blir fest. Bare én.

Du er nok. Din omvendelse, din vending mot Gud – det er nok til at himmelen feirer.

Det er nesten for stort til å gripe. Men det er hva Han sier.

Det er der vi forlater den lille mynten.

Mynten ble funnet. Den ble lagt tilbake der den hørte hjemme. Den er verdt hele festen.

Det er der vi blir også, hvis vi vil. Funnet av Den som lette. Lagt tilbake der vi hører hjemme. Den fest verdt som himmelen feirer.

«Gled dere med meg.»

Det er Hans glede.

Og vi er Hans mynt.

Bergprekenen – Saligprisningene

«Da han så folkemengden, gikk han opp på fjellet. Og da han hadde satt seg, kom disiplene til ham.»

Matteus åpner Bergprekenen med en liten scene.

Han så folkemengden. Han gikk opp på fjellet. Han satte seg ned.

Disiplene kom til Ham.

Det er en stille åpning til en tale som har gått inn i historien. Tre kapitler. Hjertestykket i Matteus-evangeliet. Det vi kaller Bergprekenen.

Men den begynner med et blikk.

«Da han så folkemengden.»

Den første detaljen.

Han så dem. Han så hvor mange de var. Han så det som lå i deres ansikter. Han så lengselen som hadde fått dem til å gå ut i denne ødemarken for å høre Ham.

Det er en flokk Han allerede har samlet på sin korte vei. Mennesker fra Galilea, Dekapolis, Jerusalem, Judea, fra den andre siden av Jordan. Syke. Lammede. Demonbesatte. Vanlige folk.

De hadde alle kommet for å se. Hva ville denne rabbiene gjøre? Hva ville Han si?

Og Jesus så dem.

Kanskje litt overraskende, det Han gjør.

Han går opp på fjellet.

Han trekker seg unna massens umiddelbarhet. Han går høyere. Sannsynligvis følger folkemengden etter, men det blir mer rolig. Det blir mer plass. Det blir lytteposisjon.

Han setter seg.

I jødisk skikk satte rabbiene seg når de skulle undervise. Det var læringsposisjonen. Det var noe formelt, noe alvorlig.

Han forbereder dem på at det som kommer, er undervisning. Det er ikke et tilfeldig ord. Det er ikke en spontan reaksjon. Det er en samlet tale.

«Han tok til orde og lærte dem.»

Og det Han sier først, er disse ordene som vi har hørt så mange ganger at vi nesten har glemt hvor merkelige de er.

«Salige er de fattige i ånden, for himmelriket er deres.»

Saligprisningene.

Det er ni av dem. Eller åtte, hvis du teller på en annen måte. De er korte, rytmiske, parallelt bygget. Hver av dem snur opp ned på det vi normalt tenker.

«Salig er den.»

Salig betyr lykkelig, velsignet, i Guds gunst. Det er den slags ord man bruker om de som har det bra, de Gud har øye for.

Og Jesus deler det ut til de mest uventede.

«Salige er de fattige i ånden, for himmelriket er deres.»

De fattige i ånden.

Ikke de selvsikre. Ikke de som har orden på sin tro, sin teologi, sitt forhold til Gud. De som vet at de ikke har det. De som er på bunnen. De som ikke har noe å bidra med, åndelig sett.

«Himmelriket er deres.»

Det er fortid og nåtid på samme tid. Det er ikke noe de skal få – det er noe de allerede er i.

Det er deres.

En uvanlig påstand. Motsatt av det fariseerne lærte. Motsatt av det de fleste religioner lærer. Motsatt av menneskelig logikk.

Men Jesus åpner med det.

Det Jesus gjør i saligprisningene, er å fortelle oss hva Han ser når Han ser oss.

Det er bokens lupe.

Han ser noe annet enn det vi ser. Han ser noe annet enn det vi har lært å verdsette. Han ser noe annet enn det verden hyller.

Han ser de fattige, og kaller dem salige.

Han ser de sørgende, og kaller dem salige.

Han ser de ydmyke, og lover dem jorden.

Det er Hans blikk. Det Han ser når Han ser oss.

«Salige er de som sørger, for de skal trøstes.»

De som sørger.

Tap er noe av det aller verste vi opplever. Sorgen kan vare år. Den kan ta over hverdagen. Den kan ta livet ut av oss.

Og Jesus sier at de er salige.

Ikke fordi sorgen er bra. Ikke fordi tap er ettertraktet. Men fordi det er der, i sorgen, at Han er nær. Det er de sørgende Gud selv kommer til. Det er dem Han trøster.

«For de skal trøstes.»

Det er passiv form. Ikke noe de gjør for seg selv. Noe som blir gitt dem. Av hvem? Av Gud.

Den som virkelig sørger, er allerede sett av Den som kommer for å trøste.

«Salige er de ydmyke, for de skal arve jorden.»

De ydmyke.

Ikke de selvgående. Ikke de som krever sin rett. Ikke de som hevder sin plass.

I en verden hvor styrken får jorden, sier Jesus at de ydmyke skal arve den.

De som har minst krav på det – de stille, de små, de som lar seg gå forbi i køen – det er dem som skal eie alt.

En omsnurring. Et rike som er forskjellig fra dette.

Men det er Hans blikk: Han ser de ydmyke, og lover dem jorden.

«Salige er de som hungrer og tørster etter rettferdighet, for de skal mettes.»

De som hungrer.

Det er ikke de som har det åndelig rett. Det er de som er på leting. De som ikke synes verden er som den burde være. De som lengter etter at det skal bli rett.

De skal mettes.

Igjen er det passiv form. De skal bli mett. Av hvem? Av Den som ser deres hunger.

Det er en gud som ser sulten etter rettferdighet og sier: jeg vil mette deg.

«Salige er de barmhjertige, for de skal få barmhjertighet.»

Dette er den eneste saligprisningen som ikke er en omsnurring. Det er en gjenklang. Det du gir, får du tilbake.

Det Han ser, er en barmhjertig person. Og Han svarer med barmhjertighet.

Det er en gjensidighet.

«Salige er de rene i hjertet, for de skal se Gud.»

«Se Gud.»

Det Moses ba om: «La meg få se din herlighet.» Det vi alle lengter etter på dypet.

Og det blir lovet til de rene i hjertet.

Ikke til de som har den rette teologien. Ikke til de som har vunnet alle teologiske debatter. Ikke til de som har bedt mange bønner.

Til de rene i hjertet.

Det er noe veldig direkte ved det. Hjertet ditt – din innerste motivasjon, dine virkelige lengsler, det som driver deg dypest inne – det er det som tilbys synet av Gud.

«Salige er de som stifter fred, for de skal kalles Guds sønner.»

Fredsstifterne.

Ikke de som skaper konflikt. Ikke de som er sterkest i diskusjonen. Det er de som tar smerten av å være mellomledd og bringer ro inn der det er strid.

Det er hardt arbeid. Det koster. Det krever at man ikke får selv siste ordet.

Men de skal kalles Guds sønner. De får familieforholdet. De er gjenkjent som Hans.

«Salige er de som blir forfulgt for rettferdighets skyld, for himmelriket er deres.»

Vi går full sirkel.

Det startet med de fattige i ånden – «himmelriket er deres». Det ender med de forfulgte – «himmelriket er deres».

De som lider for å gjøre det rette. De som blir baktalt for å holde fast i sannheten. De som taper status, jobb, venner, kanskje livet for Jesu skyld.

Himmelriket er deres.

Det er en uvanlig liste av salige.

Ikke de rike. Ikke de mektige. Ikke de som har det enkelt. Ikke de som vinner i livet.

Det er de fattige, de sørgende, de ydmyke, de sultne, de barmhjertige, de rene, fredsstifterne, de forfulgte.

Det er ikke en liste over vinnere etter verdens målestokk.

Men de er Hans vinnere.

Det er hva blikket Hans ser.

Det er nettopp dette som er snudd opp-ned.

Vi er vant til å bedømme oss selv på de samme målestokkene som verden. Vi måler suksess i inntekt, i status, i hvor mye vi har oppnådd, i hvor flinke vi er. Vi måler vår verdi etter hva vi har levert.

Jesus måler ikke slik.

Han ser etter andre ting. Hjertets fattigdom. Den ekte sorg. Den stille ydmykhet. Den hungrende rettferdighet. Den utstrakte barmhjertighet. Det rene hjerte. Fredsstifteren. Den forfulgte for rettferdighets skyld.

Det er Hans måleenheter.

Det er som om Han sier til alle som hører:

Du tror du må være sterk. Jeg ser at du er fattig i ånden, og du er salig.

Du tror du må komme over sorgen for å være velsignet. Jeg ser at du sørger, og du er salig.

Du tror du må kjempe for din plass. Jeg ser at du er ydmyk, og jorden skal bli din.

Du tror du må ha alle svarene. Jeg ser at du hungrer, og du skal bli mett.

Han ser. Han ser. Han ser.

Og det Han ser, kaller Han salig.

Legg merke til at saligprisningene begynner i tredjeperson og slutter i andreperson.

«Salige er de som ...» (vers 3-10) «Salige er dere ...» (vers 11)

Han har vendt blikket fra alle som er der til de som lytter. Han har henvendt seg direkte til disiplene.

«Salige er dere når de håner dere og forfølger dere.»

Det Han sa om andre, gjelder også for de som hører.

Det blir personlig.

Et tema binder hele Bergprekenen sammen. Det er ikke bare saligprisningene som snur opp ned på verdens måling. Hele talen gjør det.

«Dere er jordens salt.»

«Dere er verdens lys.»

«Den som vil bli sint på sin bror.»

«Den som ser på en kvinne med begjær.»

«Elsk fienden din.»

«Be for dem som forfølger deg.»

«Når du gir almisser, la ikke din venstre hånd vite hva den høyre gjør.»

«Når du ber, gå inn i ditt rom.»

«Når du faster, vis ikke at du faster.»

Det er hele tiden en omsnurring. Det er ikke det ytre som teller. Det er hjertet.

Det er det blikket gjør gjennom hele Bergprekenen.

Det går under fasaden.

Det ser ikke bare det vi gjør – det ser hvorfor vi gjør det.

Det ser ikke bare ord – det ser intensjon.

Det ser ikke bare almisse – det ser hjerte.

«Sannelig sier jeg dere: De har allerede fått sin lønn.»

Det er hva Han sier om dem som gjør gode gjerninger for å bli sett. Lønnen er det de søkte – andres beundring. De får ikke mer. Det er det de ville ha.

Han ser hva vi virkelig søker. Han belønner oss etter det.

Det er noe befriende ved det. Hans måling er sann.

Vi har alle erfart at folk vurderer oss feil. At noen ser et ytre og dømmer feil. At noen ikke ser hva som ligger bak en handling.

Jesus ser alltid rett.

Han kjenner motivet. Han kjenner historien. Han kjenner det stille øyeblikket bak handlingen.

Det er en sannferdig dommer. Men sannferdigheten er nådig. Det er ikke en kald dommer. Det er det varme blikket vi har sett gjennom hele denne boken – det blikket som ser helt, og som elsker.

Et sted i Bergprekenen, sier Jesus:

«Døm ikke, for at dere ikke skal bli dømt!»

Det er forbundet med saligprisningene. Det er forbundet med hele Hans tilnærming.

Vi skal ikke være de som sorterer folk. Vi skal ikke ha det blikket som Simon hadde på synderinnen. Vi skal ikke se kategoriene. Vi skal se personene.

Det er en stor utfordring til oss.

Og det er ennå mer.

«Ser du flisen i din brors øye, men bjelken i ditt eget øye, den merker du ikke?»

Jesus advarer oss mot å bruke blikket urettferdig. Vi har lett for å se andres feil og overse våre egne.

Han kaller oss til selvransakelse. Til å først se på oss selv. Til å først ta vekk det som hindrer vårt eget syn.

Da, sier Han, ser du klart nok til å hjelpe din bror.

Bergprekenen ender med to bilder.

Det første:

«Den som hører disse mine ord og gjør etter dem, ligner en klok mann som bygde huset sitt på klippen.»

Stormen kom. Regnet styrtet. Vindene blåste.

Huset stod.

«Men den som hører disse mine ord og ikke gjør etter dem, ligner en uforstandig mann som bygde huset sitt på sand.»

Samme storm. Samme regn. Samme vinder.

Huset falt.

Det er to slags lytting. Den ene som handler. Den andre som ikke gjør det.

Jesus advarer oss. Det er ikke nok å høre saligprisningene. Det er ikke nok å beundre Bergprekenen. Det handler om hvordan vi lar Hans blick forme våre liv.

«Da Jesus hadde avsluttet denne talen, var folkemengden slått av undring over hans lære. For han lærte dem som en som har myndighet, og ikke som deres skriftlærde.»

De var slått av undring.

Det er en passende reaksjon. Det er fortsatt en passende reaksjon i dag.

Den som leser Bergprekenen ordentlig, blir slått av undring. Hvem er denne mannen som kan tale slik? Hvem er denne mannen som kan snu opp ned på alt vi har lært?

«Han lærte som en som har myndighet.»

Det er forskjellen. Han siterte ikke noen andre. Han trengte ikke å henvise til lærere før seg. Han talte ut fra seg selv.

Det Han sa, var sant. Han visste det. Det var hva Han hadde sett.

Det er bokens kjerne i et lite øyeblikk.

Han satte seg på fjellet. Han så folkemengden. Han åpnet sin munn.

Og det Han sa, var en lupe inn i Guds blick.

Hva ser Gud? Han ser de fattige og kaller dem salige. Han ser de sørgende og lover trøst. Han ser de ydmyke og lover jorden. Han ser de rene i hjertet og lover synet av seg selv.

Det er Hans blick på menneskeheten. Det er Hans måleenheter. Det er hva Han ser når Han ser oss.

Det er kanskje noe annet vi må stoppe ved også.

«Salig er det morsliv som bar deg, og de bryst du diet,» ropte en kvinne i folkemengden en gang til Jesus.

Hun ville ære Hans mor.

«Si heller: Salige er de som hører Guds ord og tar vare på det,» svarte Han.

En korreksjon. Det er ikke at Maria ikke var salig – hun var det. Men salighet handler ikke om å være i slekt med Gud i blodet. Det handler om å høre Hans ord og leve etter dem.

Det er åpent for alle.

Du trenger ikke å være Marias datter for å være salig. Du trenger å høre. Du trenger å ta vare på det.

Saligprisningene er åpne.

«Kom til meg, alle dere som strever og bærer tunge byrder, og jeg vil gi dere hvile. Ta mitt åk på dere og lær av meg, for jeg er mild og ydmyk av hjertet, og dere skal finne hvile for deres sjeler.»

Han er mild og ydmyk av hjertet.

Han er ikke som de skriftlærde som la byrder på folk. Han er ikke som de strenge moralister som gjør livet umulig. Han er mild. Han er ydmyk.

Han sier til de utslitte: kom hit. Jeg er ikke en som vil legge mer på deg. Jeg er en som vil gi deg hvile.

Det er hva Han ser når Han ser de slitne. Han ser hva de trenger. Og det Han tilbyr, er seg selv.

Det er Bergprekenen.

Ni saligprisninger. Tre kapitler med undervisning. To bilder om huset på klippen og huset på sand.

Og en mild Jesus som ber oss komme.

Hans blick på verden. Hans måling. Hans rike.

Salige er de Han ser.

Helbredelsen av den blindfødte – Han som ga blikket

«Da Jesus gikk forbi, så han en mann som hadde vært blind fra fødselen.»

Johannes åpner med å gå forbi.

Jesus gikk forbi. Han så ham.

Åpningen preger hele kapittelet. Det første som skjer. Ikke at den blinde ropte til Jesus. Ikke at noen ledet ham fram. At Jesus så ham.

Mannen hadde vært blind fra fødselen.

Han hadde aldri sett en bryllupsdans. Han hadde aldri sett ansiktet til sin mor. Han hadde aldri sett himmelen. Han satt sannsynligvis hver dag på samme sted og tagget. Han var det vi i dag ville kalle en del av byens inventar. Folk visste hvor han satt.

Men ingen så ham, egentlig.

Bortsett fra én.

«Disiplene spurte ham: ‘Rabbi, hvem har syndet, han selv eller foreldrene hans, siden han ble født blind?’»

Det er disiplenes første reaksjon.

De så ham som et teologisk problem. Han ble født blind. Hvorfor? Det måtte være en grunn. Synd. Foreldrenes synd. Eller hans egen – men hvordan kunne en født blind ha syndet før han ble født?

Det er en samtale teologer hadde drevet med i hundrevis av år. Mange svar var blitt foreslått. Ingen ga fred.

Og her stod mannen, sittende ved veien, mens disiplene over hodet hans diskuterte hvorfor han hadde det slik.

Sannsynligvis hadde han hørt det hele før.

«Jesus svarte: ‘Verken han eller foreldrene hans har syndet, men dette skjedde for at Guds gjerninger skulle bli åpenbart gjennom ham.’»

Jesus svarer dem, men ikke som de forventer.

Han avviser premissen.

Det er ikke at en eller annen har syndet, og blindheten er straffen. Ikke at vi nå skal forsøke å finne ut hvem som har skylden.

Det er at her skal Guds gjerninger åpenbares. Her. Gjennom denne mannen. Som har vært blind hele sitt liv.

Det er en av Jesu mest revolusjonerende avvisninger. Han nekter å lese livet som en kjede av straff og belønning. Han nekter å se på lidelse som bevis på skyld.

Det er en frihet for alle som har båret skyld for sin egen lidelse.

«Vi må gjøre gjerningene til ham som har sendt meg, så lenge det er dag. Natten kommer da ingen kan arbeide.»

Det er en hastighet i Jesu ord.

Det er ennå dag. Vi må gjøre. Natten kommer.

Han vet at Hans tid er begrenset. Han vet at korset er nær. Han vil ikke at det skal være tid spilt på diskusjon når noe må gjøres.

«Så lenge jeg er i verden, er jeg verdens lys.»

Det er en kraftig påstand. Han som skal gi syn til en blind, sier seg å være verdens lys.

Ikke metafor langs siden av miraklet. Sannheten som miraklet illustrerer.

«Da han hadde sagt dette, spyttet han på jorden og laget leire av spyttet. Så smurte han leiren på øynene hans.»

Det er en merkelig metode.

Ikke ord. Ikke håndspåleggelse. Spytt og jord, blandet til leire.

Hvorfor?

Noen har lest dette som en allusjon til skapelsen. Gud laget mennesket av jord. Her skaper Jesus syn på samme måte – med jord og det som er fra Ham selv. Han skaper, ikke bare helbreder.

Andre har sett det som en bevisst provokasjon mot sabbatsforbudene – å lage leire var arbeid. Jesus utfordrer.

Men kanskje Han bare gjorde noe konkret. Noe taktilt. Noe som mannen kunne kjenne.

Han ville at mannen skulle vite at noe var gjort med ham.

«Og sa til ham: ‘Gå og vask deg i Siloa-dammen’ – det betyr ‘den utsendte’. Han gikk da og vasket seg, og da han kom tilbake, kunne han se.»

Det skjedde i to faser.

Først leiren på øynene. Så vandringen til Siloa-dammen. Han måtte gå – fortsatt blind, med leire på øynene – ned til dammen. Sannsynligvis ble han ledet av noen. Han viste på den måten at noe var i gjære, før han kunne se.

Det var en handling i tillit.

Og da han vasket seg, kunne han se.

For første gang i sitt liv.

Det er ikke der historien slutter.

Resten av Johannes 9 er ikke om miraklet. Det er om reaksjonen.

Naboene som ser ham og lurere på om det er ham. Foreldrene som er redde for å si noe. Fariseerne som forsker. Mannen som blir forhørt om og om igjen.

En historie om syn – men også en historie om dem som velger å ikke se.

«Naboene og de som før hadde sett at han var en tigger, sa: ‘Er ikke dette han som satt og tigget?’ Noen sa: ‘Det er ham.’ Andre sa: ‘Nei, han bare ligner ham.’»

De kjenner ham ikke igjen.

En interessant detalj. Han hadde vært en del av byens inventar i hele sitt liv. De hadde sett ham hver dag i kanskje tjue, tretti år.

Men nå, når han kunne se, var han plutselig en annen person.

Det er sannsynligvis fordi de aldri hadde sett ham som person. De hadde sett ham som «den blinde». Den kategorien. Det stedet på gaten. Med blikket forandret, var hele hans framtoning forandret.

«Mannen selv sa: ‘Det er meg.’»

Han måtte selv bevitne sin identitet.

«De førte ham som hadde vært blind, til fariseerne.»

Og nå begynner forhørsrunden.

Fariseerne ville vite hvordan dette hadde skjedd. De ville analysere det. De ville plassere det i sine kategorier.

Det ble komplisert fordi det hadde skjedd på en sabbat.

Det er to sett av kategorier som kolliderer. Et mirakel har skjedd. Det er sabbatsregler som er brutt. Hva betyr det?

Noen av fariseerne sa: «Denne mannen er ikke fra Gud, for han holder ikke sabbaten.»

Andre sa: «Hvordan kan en syndig mann gjøre slike tegn?»

Det ble splittelse blant dem.

Det er det blikket gjør i denne historien. Det skaper splittelse.

Ikke at Jesus er splittende fordi Han vil være det. Hans blikk avslører hva som virkelig er i folk. Når lys kommer, blir det tydelig hva som er i mørke.

Fariseerne hadde ikke spesielt forberedt seg på å være de blinde. Men det er det som blir tydelig i historien.

De som så fysisk, kunne ikke se det Gud gjorde. Den blinde, som hadde fått syn, kunne se hva ingen andre kunne se.

«Da sa de igjen til den blinde: ‘Hva sier du om ham, siden han åpnet øynene dine?’ Han svarte: ‘Han er en profet.’»

Han svarer med det han har.

Han kjenner ikke hele teologien. Han har ikke en uttenkt kristologi. Men han vet at den mannen som åpnet øynene hans, ikke kan være en vanlig person. «En profet,» sier han.

Det er svaret han har. Det modige svaret en mann uten utdannelse kan gi i et rom fullt av lærde.

Han sier det han vet.

Fariseerne tror ham ikke.

De kaller foreldrene. Foreldrene bekrefter at han er deres sønn, at han ble født blind, men nekter å si mer. «Spør ham selv, han er voksen.»

De er redde.

Johannes legger til: «Dette sa foreldrene fordi de fryktet jødene. For jødene hadde allerede blitt enige om at den som bekjente ham som Messias, skulle utstøtes fra synagogen.»

Å bli utstøtt var ingen liten ting. Det var å miste sin sosiale, religiøse, kulturelle plass. Det var å bli avskåret.

Foreldrene ville ikke ta sjansen. De skyver sønnen foran seg.

«For andre gang tilkalte de mannen som hadde vært blind, og sa til ham: ‘Gi Gud æren! Vi vet at denne mannen er en synder.’»

Det er det andre forhøret.

De krever et nytt svar. De krever at han skal si det de vil høre.

«Han svarte: ‘Om han er en synder, vet jeg ikke. Én ting vet jeg: Jeg var blind, men nå ser jeg.’»

«Én ting vet jeg.»

Jeg vet ikke alt. Jeg har ikke alle svarene. Jeg kan ikke svare på alle deres teologiske spørsmål.

Men én ting vet jeg.

«Jeg var blind, men nå ser jeg.»

Det enkle vitnesbyrdet. Ikke teologi. Ikke argumentasjon. Erfaring. En realitet han kan stå inne for.

Det er en kraft i den enkelheten.

Han trenger ikke fariseernes godkjennelse. Han trenger ikke å vinne diskusjonen. Han trenger ikke å være den lærde i rommet.

Han har én ting han vet.

Det er nok.

«Han svarte dem: ‘Jeg har allerede fortalt dere det, men dere hørte ikke etter. Hvorfor vil dere høre det igjen? Vil kanskje dere også bli hans disipler?’»

Han spør nesten frekt.

Det er kanskje en vending. Han som var en blind tigger er nå begynt å snakke tilbake. Han har funnet en stemme. Han kjente sin egen kropp, sin egen erfaring, og han stoler på det.

«Vil kanskje dere også bli hans disipler?»

Provokerende. Morsomt. Sant – på den måten at sannheten ofte er morsom.

Fariseerne, som hadde sett seg som lærere over ham, blir nå spurt om de vil være disipler.

Det er for mye.

«Da skjelte de ham ut og sa: ‘Du er hans disippel! Vi er disipler av Moses. Vi vet at Gud har talt til Moses, men denne mannen vet vi ikke hvor er fra.’»

De skjeller ut.

Det er det folk gjør når de mister kontrollen i en samtale.

Men mannen er ikke ferdig.

«Mannen svarte dem: ‘Dette er jo det merkelige, at dere ikke vet hvor han er fra, og likevel har han åpnet øynene mine. Vi vet at Gud ikke hører på syndere, men den som er gudfryktig og gjør hans vilje, ham hører han. Aldri i historien har noen hørt om at en har åpnet øynene på en som var født blind. Var ikke denne mannen fra Gud, kunne han ikke gjøre noe.’»

Han taler logikk til dem.

Han er ikke en lærd. Han har ikke lest deres bøker. Men han har en mektig logikk. Hvis Gud ikke hører syndere, men Gud har gjort dette gjennom denne mannen – så må Han være fra Gud.

Enkelt. Sant.

«De svarte ham: ‘Du er helt og fullt født i synd, og så vil du lære oss?’ Og de kastet ham ut.»

Det er det de gjorde med ham som vågde å se.

De kastet ham ut.

«Utstøtt fra synagogen» betyr akkurat det. Han var ekskludert fra det religiøse fellesskapet. Han var avskåret fra det stedet hvor han hadde hørt til.

Han hadde fått syn, og det kostet ham hans plass.

«Jesus fikk høre at de hadde kastet ham ut. Da han fant ham, spurte han: ‘Tror du på Menneskesønnen?’»

Jesus fikk høre. Han gikk og lette. Han fant ham.

Det er den samme dynamikken som i lignelsene fra forrige kapittel. Hyrden som leter etter den ene. Kvinnen som leter etter mynten. Jesus som leter etter en utstøtt mann.

Det går ikke an å gå glipp av denne mannen for Jesus. Han har gått ut etter ham.

«Tror du på Menneskesønnen?»

Det er et åpent spørsmål.

Han svarer: «Hvem er han, Herre, så jeg kan tro på ham?»

«Jesus sa til ham: ‘Du har sett ham. Det er han som taler med deg.’»

Det er et øyeblikk som strekker mannen helt ut.

Han, som aldri hadde sett noe i sitt liv, så nå Den han skulle tro på.

«Han sa: ‘Jeg tror, Herre!’ Og han tilba ham.»

Han hadde fått fysisk syn. Nå får han åndelig syn. Han ser Den som ser ham. Han kjenner igjen Den som åpnet hans øyne.

Det er en utvikling. Først kalte han Jesus «den mannen som heter Jesus». Så kalte han Ham «en profet». Så «en fra Gud». Til slutt: «Herre.»

Synet hans vokste, både fysisk og åndelig.

Og det blikket som hadde sett ham i utgangspunktet, hadde ført ham hele veien.

«Jesus sa: ‘Til dom er jeg kommet til denne verden, for at de som ikke ser, skal se, og de som ser, skal bli blinde.’»

Det er konklusjonen.

Det er en av Jesu mest paradoksale uttalelser. Det er en videreføring av et tema som har vært gjennomgående hele historien.

De som ikke ser, skal se.

De som ser, skal bli blinde.

Den blindfødte ser nå. Fariseerne, som så fysisk, er blinde for hva som skjer.

Det er en omsnurring av kategoriene. Akkurat som saligprisningene.

«Noen av fariseerne som var sammen med ham, hørte dette og sa til ham: 'Er vel ikke vi også blinde?」»

De spør.

Det er en god indikasjon på at de har hørt seg selv beskrevet.

«Jesus sa til dem: 'Var dere blinde, hadde dere ingen synd. Men nå sier dere: Vi ser. Derfor blir synden deres stående.'»

Det er kjernen.

Hvis du innser at du er blind, kan Gud arbeide med deg. Hvis du nekter for å være blind – hvis du insisterer på at du allerede ser – kan Han ikke arbeide med deg. Du har lukket døren.

Det er den åndelige tilstanden som er farligst. Ikke å være blind. Men å være blind og insistere på at man ser.

Det er hva blikket gjør i denne lange historien.

Det åpner øyne.

Det åpner fysiske øyne, for den som har vært blind hele sitt liv. Det åpner åndelige øyne, for den som lar seg lede gjennom prosessen.

Men det avslører også blindheten hos dem som tror de ser.

Det er den dobbelte virkningen.

Det er noe oppmuntrende ved historien.

Han som var blind, fikk syn.

Det handler om hans egen erfaring. Han kunne stå inne for det. Han trengte ikke argumentere. Han kunne bare si: «Én ting vet jeg. Jeg var blind, men nå ser jeg.»

Det er en kraft mange av oss bærer på.

Vi har sannsynligvis ikke fått fysisk syn der vi var fysisk blinde. Men de fleste av oss kan si noe lignende.

Jeg var i mørke. Nå ser jeg.

Jeg var alene. Nå er jeg sett.

Jeg var langt borte. Nå er jeg kjent.

Det blikket har sett oss, og noe har endret seg.

Det er også noe viktig å si.

Jesus fant ham etter at han var blitt utstøtt.

Han kommer ikke til det fornemme rommet med fariseerne. Han kommer til den utstøtte. Den som har mistet sin plass. Den som har gått ut av rommet med sine spørsmål og sin nye sannhet.

Han er der.

Han finner alltid den som er kastet ut. Han ser. Han kommer.

Det er hva blikket gjør, til slutt.

Det gir syn til den blinde. Det blir fest for den ydmyke. Det finner den utstøtte.

Det avslører den arrogante – men det er fortsatt åpent for dem også. Hvis de sier: «Vi ser ikke. Hjelp oss.»

Da er Han villig.

Den kongelige tjenerens sønn – Han som trodde uten å se

«Embetsmannen sa til ham: ‘Herre, kom ned før barnet mitt dør!’»

Det er et nøddrop.

En far. Et barn. En sykdom.

Faren er en kongelig embetsmann. Sannsynligvis i tjeneste hos Herodes Antipas. Han har stilling. Han har midler. Han har myndighet. Det er ikke en mann som vanligvis roper.

Men her roper han.

Vi må gå tilbake noen vers.

«Jesus kom på nytt til Kana i Galilea, der hvor han hadde gjort vann til vin. Og i Kapernaum var det en kongelig embetsmann som hadde en sønn som var syk.»

Det er åpningsscenen. Jesus er i Kana. Embetsmannen er i Kapernaum, en dagsmarsj unna. Sønnen er syk, og sykdommen er alvorlig.

«Da han hørte at Jesus var kommet fra Judea til Galilea, dro han ut til ham og ba ham komme ned og helbrede sønnen, for han lå for døden.»

Han hadde hørt. Han kom løpende.

Han hadde sannsynligvis ikke gått i kø for å se Jesus før. Han var en velstillet mann som hadde sin egen lege, sine egne ressurser. Men nå hadde han prøvd alt, og sønnen lå for døden.

Han ba Jesus komme ned. En dagsmarsj. Kapernaum lå dypere nede ved sjøen. Han ville at Jesus skulle komme.

«Jesus sa til ham: ‘Hvis dere ikke får se tegn og under, vil dere ikke tro.’»

Et merkelig svar.

Nesten avvisende. En korleksjon. Rettet ikke bare til embetsmannen, men til hele folkemengden av tilskuere – «dere» i flertall.

Jesus sier indirekte: dere kommer fordi dere vil se mirakler. Dere kommer ikke fordi dere har trodd. Dere trenger spektakulært bevis for å tro.

Det er en kald analyse av menneskelig tro. Vi vil gjerne se. Vi vil ha tegn. Vi vil ha bevis.

Og Jesus ser det. Han ser hvorfor embetsmannen er kommet. Han ser hvorfor folkemengden står der.

Men Han hjelper likevel.

«Embetsmannen sa til ham: ‘Herre, kom ned før barnet mitt dør!’»

Han argumenterer ikke.

Han fokuserer ikke på Jesu kritikk. Han har ikke tid. Sønnen dør.

«Herre, kom ned.»

Han bærer fortsatt det samme – at Jesus må komme dit fysisk, må være der, må legge hånden på sønnen.

En helt forståelig tro. Den slags tro som krever det fysiske nærværet. Hvis du ikke er der, kan du ikke gjøre det.

Han trodde at miraklet krevde nærhet.

«Jesus sa til ham: ‘Gå hjem, sønnen din lever.’»

Det er setningen som forandrer alt.

Han kommer ikke ned. Han reiser ikke til Kapernaum. Han følger ikke embetsmannen på den dagsmarsjen ned til hjemmet.

Han sier bare ordene.

«Gå hjem, sønnen din lever.»

Det er der valget kommer for embetsmannen.

Han kan stå på sitt. Han kan si: «Nei, du må komme.» Han kan kreve det fysiske nærværet. Han kan insistere.

Eller han kan tro.

«Mannen trodde det ordet Jesus sa til ham, og gikk.»

Han trodde. Og han gikk.

En bemerkelsesverdig handling.

Han kom for å få Jesus med seg hjem. Han hadde ikke fått det. Han hadde fått ord, men ikke følge.

Han bestemte seg for å gå likevel.

På den lange dagsmarsjen ned til Kapernaum hadde han ingenting i hånden. Han hadde ikke Jesus med seg. Han hadde ikke et fysisk tegn. Han hadde bare ord.

Men han trodde ordet.

Han trodde uten å se.

Det er nettopp her denne boken vender.

Hele boken har handlet om blikket Jesus har på oss. Han ser hver enkelt. Han ser den blinde. Han ser enken med skjervene. Han ser Natanael under fikentreet. Han ser den unge mannen som klamrer fast i rikdommen, og elsker ham.

Men her, i siste kapittel, vender blikket andre vei.

Embetsmannen tror uten å se.

Han stoler på Den som ser.

En sjelden form for tro.

Saligprisningen i Johannesevangeliet, mot slutten, er den Jesus sier til Tomas: «Salige er de som ikke ser og likevel tror.»

Embetsmannen er det første tegnet i Johannes på en slik tro. Han hører ordet. Han ser ikke resultatet. Han stoler.

Han hadde gått opp med tunge skritt, med en sønn som lå for døden. Han hadde gått opp med håp som var mer desperasjon enn tro.

Nå går han ned igjen. Veien er den samme. Men han er en annen mann.

Han har et ord i ørene. «Sønnen din lever.» Han tror det. Hvor sterkt vet vi ikke. Men sterkt nok til at han kan gå hjem uten å insistere på at Jesus skal være med.

Han går alene. Men han går ikke alene, egentlig. Han har Jesu ord med seg.

«Mens han ennå var på vei ned, kom tjenerne hans ham i møte og sa at gutten levde.»

Møtet på veien.

Tjenerne har sannsynligvis løpt for å gi gledelige nyheter. De har ikke visst hvor embetsmannen er. De har bare visst at han har dratt på en lang reise for å hente hjelp.

De møter ham. På veien. Mens han ennå er på vei.

«Gutten levde.»

Det er det første han hører. Før alle detaljer.

Han lever.

«Han spurte dem hvilken time det ble bedre med ham. De svarte: 'I går ved den sjuende time forlot feberen ham.'»

Han er nøye.

Han vil vite. Han spør om tiden. De svarer presist. «I går ved den sjuende time.»

«Da skjønte faren at det var nettopp i den timen Jesus hadde sagt til ham: 'Sønnen din lever.'»

Samme time.

Akkurat når Jesus sa det, skjedde det.

Det er en bekreftelse han bærer med seg resten av sitt liv. Det Jesus sa, det skjedde. På samme øyeblikk. På avstand.

«Og han kom til tro, han selv og hele hans hus.»

Han trodde. Hele hans hus trodde.

Det er noe vakkert ved «hele hans hus». Det er ikke bare han som ble forandret. Det var hans kone, hans barn, hans tjenere. Alle som var i hans hus.

Det skjer en kjedereaksjon. Et menneske som virkelig møter Jesus, blir aldri stående alene i det. Det rører de andre. De som er rundt, lærer.

En interessant sammenligning til de andre historiene i denne boken.

Den rike unge mannen hadde sett Jesus. Han hadde stått foran Ham. Han hadde fått blikket Hans. Han hadde hørt Hans ord. Og han gikk bedrøvet bort.

Embetsmannen hadde sett Jesus. Han hadde fått ord, men ikke følge. Han gikk hjem og trodde.

Forskjellen er ikke i hva de fikk se. Forskjellen er i hva de gjorde med det de fikk.

Den ene gikk bort. Den andre gikk hjem.

Det er hva tro er, til syvende og sist.

Ikke at vi har fått se alt vi ville. Ikke at alle våre spørsmål er besvart. Ikke at vi har mottatt alle de tegnene vi ønsket.

Det er at vi har hørt ordet, og at vi går.

Det er noe i denne historien som passer som en avslutning på boken.

Hele boken har handlet om at Jesus ser. Han ser den unge mannen og elsker ham. Han ser synderinnen og forsvarer henne. Han ser enken og navner hennes gave som den største. Han ser Natanael og kjenner ham. Han leter etter sauene og mynten. Han ser de salige.

Men hvis vi bare leser om Hans blikk uten å selv tro, har vi gått glipp av poenget.

Boken slutter med en mann som tror. Som ikke har sett selve miraklet, men som har hørt ordet. Som har støttet på Den som så ham.

Det er bokens vending.

Det er noe vi må stoppe ved.

Embetsmannen ble selv ikke en del av Jesu indre krets. Han var ikke en av de tolv. Han var ikke en fast disippel. Han vendte hjem til sin stilling, sin kone, sin sønn, sitt hus.

Men han trodde. Og hele hans hus trodde.

En sannhet vi ikke alltid bærer med oss. Tro ser ikke alltid ut som tjeneste i menigheten. Det ser ikke alltid ut som å forlate alt. For mange ser det ut som å gå hjem igjen, til sitt eget liv, med Jesu ord i ørene.

«Sønnen din lever.»

Det er ordet han bærer hjem.

Det er kanskje også verdt å stoppe ved hva slags type Jesus dette møtet gir oss.

Han kommer ikke. Det er noe nesten provoserende ved det.

En far ber Ham om å komme. Sønnen dør. Det skulle være enkelt for Jesus å si: «Selvfølgelig, jeg kommer med deg.»

Men Han kommer ikke. Han sender ham hjem med et ord.

Det er nesten som om Han vil at embetsmannen skal lære noe. At Han, Jesus, ikke er begrenset av fysisk avstand. At Hans ord rekker like langt som Hans tilstedeværelse. At du ikke trenger Jesus fysisk ved siden av deg for at Hans makt skal være virksom.

Det er en lærdom hele kirken har båret med seg.

Vi har alle bedt bønnen Han ikke har svart slik vi ba. Han er ikke kommet ned, kanskje. Han er kommet på sitt eget vis – med ord, med en stille forsikring, med en endring av situasjonen som vi ikke selv hadde sett komme.

Han er ikke en Jesus som alltid gjør det vi sier. Han er en Jesus som gjør det Han ser er rett.

Og det Han gjør, har sin egen kraft – på avstand, gjennom et ord, før vi ennå har forstått hva som er skjedd.

Det er en god avslutning på boken.

Han ser oss. Vi ser ikke alltid Ham.

Vi går av og til hjem til våre liv, til våre sønner og døtre, til våre arbeid og våre bekymringer. Vi har bedt og fått ord. Vi har ikke alltid forstått hva ordet betydde da vi hørte det.

Men vi går.

Og av og til, en gang, møter vi en tjener på veien som forteller oss hva som skjedde. Vi merker tiden. Vi skjønner at den var akkurat da.

Og vi tror. Hele vårt hus tror.

Det er Hans blick på oss, til slutt.

Han ser oss helt. Han ser hva vi mangler. Han ser hva som er sykt. Han ser hva vi tror og hva vi ikke tror.

Og iblant svarer Han ikke som vi forventet.

Men det Han gjør, er virkelig. Og det Han sier, holder.

«Sønnen din lever.»

Det er ordet vi bærer med oss.

Embetsmannen forsvinner ut av historien etter dette. Vi får ikke vite hva som skjedde med ham senere. Vi får ikke vite om sønnen vokste opp og ble en del av den tidlige menigheten. Vi får ikke vite om embetsmannen møtte Jesus igjen.

Vi vet bare at han hørte et ord, og at han gikk hjem.

Det er hva tro ser ut som.

Boken slutter her. Med et menneske som trodde uten å se.

Det er det Hans blick gjør i oss, til slutt. Det forandrer hvordan vi ser. Det forandrer hva vi tror på, og hvor sterkt.

Ikke at vi alltid ser Ham. Men at vi vet at Han ser oss.

Det er nok.

Det har alltid vært nok.

Spørsmål for samtale og refleksjon

Disse spørsmålene er ment for personlig refleksjon, samtalegrupper, bibelringer, ledergrupper eller prestemøter. De har ikke fasitsvar.

Hvert kapittel i denne boken ankrer i én hovedhistorie. Spørsmålene her tar utgangspunkt i den – ikke som et etterord til lesningen, men som en inngang som lar fortellingen tale videre i ditt eget liv.

Ta den tiden dere trenger. La det være lov å bli stille. Spørsmålet boken stiller er enkelt: Tør du å la deg se av Ham?

Kapittel 1: Den rike unge mannen – Han så på ham og elsket ham

1. «Jesus så på ham med kjærlighet.» Det er den setningen som forandrer alt. Tror du på et blikk som ser deg helt og likevel elsker deg? Hva i deg tror det ikke?
  2. Mannen kom løpende, falt på kne og spurte ivrig. Han var en respektert mann uten å bry seg om det. Hva ville det koste deg å løpe og falle på kne i full offentlighet? Hvor sterk er din lengsel?
  3. «Én ting mangler du.» Hvis Jesus så på deg slik, hva tror du Han ville pege på? Hva er den ene tingen som står mellom deg og det evige livet du allerede sier du ønsker?
  4. Mannen «mørknet» og gikk bedrøvet bort. Det var rikdommen som var for tung. For oss kan det være noe helt annet – status, kontroll, en relasjon, en synd. Hva er din «mye» som du eier?
  5. Jesus lot ham gå. Han tvang ikke. Hva betyr det for deg at Jesus elsker uten å presse?
-

Kapittel 2: Synderinnen som salvet Jesu føtter – Hun Han så annerledes

1. «Ser du denne kvinnen?» spurte Jesus Simon. Han hadde sett henne hele kvelden, men ikke sett henne. Hvor i ditt liv ser du folk uten å se dem? Hvem er det du har plassert i en kategori og latt det være med det?

2. Hun kom uinvitert inn i et fariseerhus. Hun krysset en grense. Hva ville det koste deg å gå inn et sted hvor du visste at du ikke var ønsket – fordi du måtte gi noe til Jesus?
  3. Hun løste opp håret sitt i offentlighet. Hun ga det dyreste hun eide. Tårer, hår, salve, kyss. Hva av deg selv er det vanskeligst å gi?
  4. Simon så en synderinne. Jesus så en kvinne som elsket mye. Hvem ser du som «den slags» i ditt liv? Hva ville endre seg om du tvang deg til å se personen, ikke merkelappen?
  5. «Hennes mange synder er tilgitt.» Hun gikk inn allerede tilgitt og handlet ut fra det. Lever du som en tilgitt person – eller som en som fortsatt prøver å bli det?
-

Kapittel 3: Enken med skjervene – De to småmyntene Han la merke til

1. Jesus satte seg ned og så på folk legge penger i tempelkisten. Han tok seg tid. Hvor mye av det du går forbi hver dag, ville du sett om du hadde tatt deg tid?
  2. Hun la i to leptón. Klangen var sannsynligvis så lett at ingen merket det. Hun var usynlig. Når har du følt deg usynlig sist? Hva ville det bety å vite at Han så deg da?
  3. Han kalte disiplene til seg for at de skulle se det Han så. Hvem trenger du å bli kalt til – som du går forbi uten å se?
  4. Hun ga «hele sitt livsopphold». Det var ikke en gave av overflod. Det var alt. Hva er forskjellen mellom å gi av overflod og å gi av seg selv? Hvor er du nå?
  5. Hun visste sannsynligvis aldri at hun var sett. Hun gikk hjem til intet, uten å vite at Guds Sønn pekte henne ut som dagens største giver. Hva gjør det med deg å vite at du ikke trenger å vite for å bli sett?
-

Kapittel 4: Natanael under fikentreet – «Jeg så deg»

1. «Kan det komme noe godt fra Nasaret?» Natanael startet med skepsis. Hvor i livet ditt har du forhåndsdømt – og senere måttet ombestemme deg?
  2. «Jeg så deg under fikentreet før Filip ropte på deg.» Jesus så ham i et øyeblikk Natanael trodde han var alene. Hvilket «fikentre» har du sittet under – stille øyeblikk der du trodde ingen så?
  3. Det å bli kjent uten å selv ha presentert seg – det er sårbart. Det er også frigjørende. Hva er det vanskeligste ved å bli kjent av Gud uten å selv styre prosessen?
  4. Filip svarte ikke på Natanaels argument. Han sa: «Kom og se.» Hvem trenger en slik invitasjon fra deg – ikke en argumentasjon, men en invitasjon?
  5. Natanael var «en sann israelitt, uten svik». Han var ekte. Hva ville Jesus si var det første ved deg som Han ser? Hva ville Han ønske du la fra deg som svik?
-

Kapittel 5: Det tapte fåret – Han som lette

1. Hyrden forlot de nittini for å lete etter den ene. Logikken sier: gi opp. Kjærligheten sier: gå. Hvor i ditt liv har du gitt opp på noen for tidlig? Hva er kostnaden ved å lete?
  2. «Til han finner den.» Han leter til han finner. Hvor har du opplevd at Han har lett etter deg lenger enn du selv hadde gitt opp?
  3. Sauen ble båret hjem på skuldrene. Den fikk ikke selv gå hjem. Hvor er du utslitt i ditt åndelige liv? Hva ville det bety å la deg bli båret i stedet for å presse deg fram?
  4. «Det er glede i himmelen over én synder som vender om.» Tror du Gud faktisk gleder seg – sterkt, festlig – over deg? Hva i deg tror Han er trøtt av deg?
  5. Fariseerne så seg selv som de nittini rettferdige. De ble bilde på det motsatte. Hvor i ditt liv risikerer du å være den som sitter trygt og glemmer at også du er en sau som har vandret?
-

Kapittel 6: Den tapte mynten – Hun som lette

1. Mynten visste ikke at hun var tapt. Det var huset rundt henne som savnet henne. Har du noen gang vært tapt uten å vite det? Hva førte deg tilbake?
  2. Kvinnen tenner en lampe og feier huset. Det er aktivt søk – ikke passiv venting. Hva sier det om hvordan Gud arbeider for å finne deg, selv når du ikke leter selv?
  3. Lignelsen har en kvinne som bilde på Gud. Hvordan reagerer du på det? Hvor mye av ditt bilde av Gud er begrenset til det maskuline?
  4. «Min sølvmynt.» Du er Hans. Ikke utskiftbar. Ikke en av mange. Du. Hva ville det bety å virkelig leve som om dette er sant?
  5. Festen kalles inn. «Gled dere med meg.» Hans glede over å finne én. Hva i deg ikke tror at du er en grunn til glede i Hans hjerte?
-

Kapittel 7: Bergprekenen – Saligprisningene

1. «Salige er de fattige i ånden.» Det er motsatt av det verden hyller. Hvor i ditt liv kjenner du deg «fattig i ånden»? Tør du å høre at det er nettopp der Han ser deg salig?
2. Saligprisningene er en lupe inn i Guds blikk. Han ser ydmykhet, hungre etter rettferdighet, barmhjertighet, hjertets renhet, fredsstifting, forfølgelse for rettferdighet – og kaller alt dette salig. Hvilken av disse beskriver deg minst? Hvilken kjenner du deg mest igjen i?
3. «De rene i hjertet skal se Gud.» Hjertets renhet – ikke teologi, ikke ytre rett – er det som åpner synet av Gud. Hva i ditt hjerte trenger renselse?
4. Bergprekenen ender med to hus – ett på klippen, ett på sand. Forskjellen er ikke i hva man hører, men i hva man gjør. Hvilken del av Hans ord har du hørt, men ikke handlet på?

5. «Kom til meg, alle dere som strever og bærer tunge byrder.» Det er en invitasjon. Hva er ditt nåværende åk? Tror du at Han kan gi deg hvile uten at du må legge fra deg ansvaret ditt?
-

Kapittel 8: Helbredelsen av den blindfødte – Han som ga blikket

1. Disiplene spurte: «Hvem har syndet?» Jesus avviste premissen. Hvor i ditt liv har du lest lidelse som straff – din egen eller andres? Hva endrer det at Han nekter den lesningen?
  2. Mannen måtte gå med leire på øynene ned til Siloa-dammen. Han måtte gå før han kunne se. Hva ber Jesus deg om å gjøre i tro før synet kommer?
  3. «Én ting vet jeg: Jeg var blind, men nå ser jeg.» Han trengte ikke alle svar. Hva er din «ene ting» – den enkleste sannheten du kan stå inne for, uansett hva andre sier?
  4. Han ble kastet ut av synagogen. Han tapte sin religiøse plass for å holde fast i det han hadde sett. Hva har det kostet deg, eller hva tror du det vil koste, å holde fast i Jesus?
  5. «Du har sett ham. Det er han som taler med deg.» Da han ble funnet etter å være kastet ut, åpnet Jesus også hans åndelige øyne. Hvor i ditt liv har Han funnet deg etter at andre har kastet deg ut?
-

Kapittel 9: Den kongelige tjenerens sønn – Han som trodde uten å se

1. Embetsmannen kom med en krav: «Kom ned før barnet mitt dør!» Han fikk ord, ikke følge. Hvor i ditt liv har du bedt Jesus om å komme – fysisk, konkret – og fått noe annet?
  2. «Gå hjem, sønnen din lever.» Han gikk hjem på et ord. På en dagslang vandring uten å se beviset. Hvor må du gå – akkurat nå – på et ord, uten å se enden?
  3. Han spurte tjenerne om tiden. Han markerte timen. Når har du opplevd å se i ettertid at noe skjedde akkurat da Jesus sa det?
  4. «Han kom til tro, han selv og hele hans hus.» Et menneske som virkelig tror, rører dem rundt seg. Hvem i ditt hus venter på at du skal komme til tro? Hvem ville se Ham gjennom deg?
  5. Boken slutter med en mann som trodde uten å se. Hvilket «se»-mønster har Gud kalt deg ut av? Hva ville det bety å stole på at Han ser, selv når du ikke ser Ham?
-

Avsluttende spørsmål for hele boken

1. Hovedpåstanden i boken er: Du blir sett. Hans blikk avslører og elsker samtidig. Hvordan har du lest dette gjennom hele boken? Hva har det gjort med ditt syn på Gud – og på deg selv?
2. Ni mennesker er gjennomgått. Hvilken kjenner du deg mest igjen i? Den rike unge mannen som gikk bort? Synderinnen som ga alt? Enken med skjervene? Den blinde som fikk syn? Hvorfor?

3. «Det Han ser, elsker Han.» Tør du å høre det om deg selv – om de tingene du holder skjult?
  4. Boken handler om å bli sett. Den handler også om å se andre slik Jesus ser dem. Hvem i ditt liv har du sett som kategori, ikke som person? Hva ville det koste deg å se dem som Han ser?
  5. «Ser du denne kvinnen?» «Jeg så deg under fikentreet.» «Sannelig, denne fattige enken har gitt mer.» Hvilke ord fra denne boken sitter dypest i deg? Hva ville det bety å la dem bli til hverdagslig sannhet?
  6. Du blir sett. Det er bokens kjerne. Hva er ditt ærlige svar – på dette tidspunktet i livet ditt – på å bli sett av Ham?
  7. Hva er én konkret ting du vil ta med deg ut av denne boken inn i hverdagen din den kommende uken?
-

Veiledning for gruppeledere

Før samtalen: - Les kapittelet selv først. Sitt med historien før du sitter med spørsmålene. - Be om visdom til å lede samtalen uten å kontrollere den. Hensikten er ikke at deltakerne skal komme fram til et bestemt svar. Hensikten er at de skal kjenne Jesu blikk i historien. - Tenk på hvem som sitter rundt bordet. Blikket-temaet er sårbart. Noen vil ha levd lenge med en frykt for å bli sett. Andre vil ha vært under et blikk som skadet dem.

Under samtalen: - Gi rom for stillhet. Å bli sett er ikke noe man ruser gjennom. - La folk snakke ferdig. Avbryt ikke. Suppler ikke for tidlig. - Hvis noen identifiserer seg med en av personene – den rike unge mannen som gikk bort, synderinnen som ga alt, mannen som var blind hele sitt liv – så ta det på alvor. Bli der. Ikke flytt videre med en gang. - Hvis samtalen vipper over i moralisme («vi burde jo være mer barmhjertige», «vi må jo gi mer som enken»), så vri tilbake til personen Jesus først. Vi er først sett – så lærer vi å se. Rekkefølgen er viktig.

Spesielt for denne boken: - Blikket er sentralt. Noen rundt bordet bærer en livslang frykt for å bli sett – fordi noen har sett dem med kalde øyne, fordømt dem, brukt det de så til å såre dem. Andre har lengtet etter å bli sett, og opplevd å være usynlige. - Vær varsom med kapittel 1 (den rike unge mannen). Mange vil kjenne seg igjen i ham – Jesus så dem og elsket dem, men de gikk bedrøvet bort. Det er en smerte mange bærer skjult. - Vær varsom med kapittel 8 (den blindfødte). Noen har opplevd å bli kastet ut av sin religiøse sammenheng for å ha holdt fast i en sannhet de selv har sett. - Vær varsom med kapittel 9 (embetsmannen). Noen har bedt om at Jesus skulle komme, og opplevd at Han ikke kom slik de hadde bedt. Den smerten må få plass.

Etter samtalen: - Ikke oppsummer for mye. La det stå åpent. - Avslutt med bønn. Den enkleste er ofte den beste. Kanskje Bartimeus-bønnen: «Rabbuni, at jeg kan se igjen.» Eller den blindfødtes bekjennelse: «Jeg tror, Herre.» - Hvis noen har delt noe sårbart, følg opp etterpå. Ikke la dem gå alene hjem.

Husk: Målet er ikke å analysere Jesu blikk. Målet er å la seg se av det.

Han ser fortsatt. Han kjenner ved navn. Han elsker det Han ser. Han leter etter den ene.

Han er her. I rommet.

Spørsmålet er om du vil la deg se.

